

Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met Promundo-US in het kader van MenCare: A Global Fatherhood Campaign, met financiële steun van de Bernard van Leer Foundation

Arthur van Schendelstraat 696
3511 MJ Utrecht
Postbus 9022
3506 GA Utrecht

+31(0)30 231 34 31
office@rutgers.nl
www.rutgers.nl
www.rutgers.international

BIC ABNA NL 2A
IBAN NL18 ABNA 0496 3238 22
KvK 41193594

Utrecht, januari 2017
Auteurs: Sanne Nikkelen & Karlijn de Blécourt
Projectnummer: NL1345MR

© Rutgers 2017

Visies op vaderschap Een panelonderzoek onder Nederlandse vaders

Samenvatting

Om goed beleid te kunnen ontwikkelen met als doel de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten, is het cruciaal om in kaart te brengen welke persoonlijke, omgevings- en relationele elementen samenhangen met de rol die vaders innemen in huishoudelijke en zorgtaken. Daarnaast is het belangrijk om te weten hoe vaders tegenover beleid staan dat bedoeld is om de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten, om hier accuraat op in te kunnen spelen. Het doel van dit onderzoek was daarom om hier inzicht in te krijgen. Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een online vragenlijst onder een representatieve groep Nederlandse vaders met kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar. Van een deel van deze vaders is ook hun partner ondervraagd. Dit onderzoek laat onder andere zien dat hoewel de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken tussen vaders en partners wat scheef is, het merendeel van zowel vaders als partners hier tevreden over is. Wel zegt een kwart van de vaders te weinig tijd door te brengen met zijn kind vanwege zijn werk. Daarnaast ervaren vaders die meer zorgen een betere band met hun kind en rapporteren hun partners een betere relatietevredenheid. De mate waarin vaders verschillende taken op zich nemen lijkt beïnvloed te zijn door wat zij van huis uit hebben meegekregen: wanneer hun eigen vader vroeger meer taken in het huishouden op zich nam, spelen vaders een grotere rol in huishoudelijke en zorgtaken. Vaders lijken daarmee een voorbeeldfunctie te vervullen. Daarnaast laat dit onderzoek zien dat er een groot draagvlak is voor maatregelen om mannen meer te laten zorgen. Vaders zien met name financiële barrières om meer te gaan zorgen: zo zien veel vaders (en hun partners) zichzelf als degene die de grootste financiële verantwoordelijkheid draagt voor het onderhouden van het gezin en geeft een kwart van de vaders aan geen onbetaald ouderschapsverlof op te hebben genomen na de geboorte van hun kind omdat dit financieel niet haalbaar was.

Inhoud

Samenvatting	2	3
1 Inleiding	4	
2 Onderzoeksopzet	6	
3 Onderzoeksresultaten vaders	9	
3.1 Verdeling huishoudelijke en zorgtaken tussen vaders en partners	9	
3.2 Rol van de eigen vader en moeder in de verdeling huishoudelijke en zorgtaken	12	
3.3 Rol van de hoeveelheid huishoudelijke en zorgtaken die vaders als kind moesten doen	12	
3.4 Rol van gendernormen	13	
3.5 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen ter bevordering van vaderschap(sverlof) en de positie van de vrouw	14	
3.6 Samenhang tussen verdeling huishoudelijke en zorgtaken levenstevredenheid en de relatie met kind en partner	16	
3.7 Ouderschapsverlof en rol van vader binnen het gezin	16	
4 Partners en koppeling vaders en partners	19	
4.1 Overeenkomst tussen de perceptie van vaders en partners omtrent de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken	20	
4.2 Rol van partners' eigen vader en moeder	23	
4.3 Rol van partners' gendernormen	23	
4.4 Houding ouderschapsverlof	24	
4.5 Samenhang tussen verdeling huishoudelijke en zorgtaken levenstevredenheid en de relatie met partner	25	
4.6 Rol van vader binnen het gezin	26	
5 Conclusies	27	
6 Aanbevelingen	29	
Bijlage 1 Onderzoeksresultaten vaders	30	
Bijlage 2 Onderzoeksresultaten partners en koppeling vaders en partners	33	

1 Inleiding

Hoewel er de afgelopen decennia veel is veranderd, hebben mannen en vrouwen nog geen evenredige rol in de zorg voor kinderen. Nederlandse mannen doen 30% van de onbetaalde zorg en vrouwen 70%, een percentage wat niet veranderd is in de laatste 10 jaar (SCP, 2013). Onderzoek laat daarnaast zien dat 66% van de werkende Nederlandse vrouwen parttime werken, terwijl 75% van de werkende Nederlandse mannen fulltime werken. Ondanks dat 60% van de vaders aangeven dat ze liever minder zouden werken en meer tijd met hun kinderen zouden spenderen, is er een tendens dat mannen meer gaan werken nadat ze vader worden (Motivaction & WOMEN Inc., 2015).

De genderongelijkheid in verdeling van de zorgtaken¹ is ook terug te zien in het relatief beperkte Nederlandse beleid omtrent betaald vaderschapsverlof. Recent is er een wetsvoorstel ingediend om het betaalde kraamverlof voor vaders uit te breiden van twee naar vijf dagen. In vergelijking met andere Europese landen is dit weinig (ILO, 2014; Mercer, 2016). Zo hebben vaders in bijvoorbeeld Zweden, Finland, Portugal, Denemarken en Spanje recht op minstens 10 dagen betaald kraamverlof. Vanuit verschillende hoeken wordt kritiek geuit dat de huidige twee dagen kraamverlof te kort zou zijn om een goede band op te bouwen tussen vader en kind. Een goede band tussen vader en kind vanaf de geboorte is belangrijk voor de 'zorgcarrière' van vaders. Onderzoek uit onder andere Noorwegen toont aan dat vaders die een paar weken vaderschapsverlof opnemen, ook in de jaren daarna meer dan gemiddeld betrokken zijn bij de zorg voor de kinderen (Kotsadam, 2011). Verschillende belangenorganisatie bepleiten daarom uitbreiding van het vaderschapsverlof. Zo hebben Young & United, Emancipator en Doetank Peer het platform Vader zoekt Verlof opgericht, waarbij het belang van vaders uitgangspunt is voor een betere verlofregeling. Organisaties die zich inzetten voor het belang van kinderen, zoals de Bernard van Leer Foundation, geven aan dat het belangrijk is voor kinderen dat vaders meer betrokken worden bij de opvoeding, te beginnen met meer vaderschapsverlof. Tot slot pleiten ook organisaties die zich inzetten voor de positie van vrouwen in onze maatschappij zoals WOMEN Inc. voor uitbreiding van het vaderschapsverlof omdat dit zal leiden tot betere kansen voor vrouwen op de arbeidsmarkt. Zo zal zwangerschapsdiscriminatie afnemen en krijgen vrouwen de mogelijkheid om na hun zwangerschap met een gerust hart aan de slag te gaan.

Internationaal onderzoek laat zien dat wanneer mannen meer opvoedingstaken op zich nemen, dit voordelen heeft voor het hele gezin (zie manifest Rutgers 'vooruit met vaderschapsverlof', 2016). Vaders die een goede band hebben met hun kinderen rapporteren minder gezondheidsproblemen en een betere relatie met hun partner. Kinderen met een vader die meer betrokken is bij hun opvoeding ontwikkelen betere cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden, zijn gezonder en hebben minder kans op probleemgedrag. Voor vrouwen zou het betekenen dat ze meer kans hebben om zich op professioneel gebied te ontwikkelen. Huidige interventies om de werk-zorg verdeling gelijkjer te krijgen, zijn met name gericht op (meer) vrouwen aan het werk te krijgen en te houden. Maar om echt een verschil te maken in het welzijn vader, moeder en kind, moet ook de actieve betrokkenheid van mannen bij zorgtaken worden vergroot.

Om goed beleid te kunnen ontwikkelen met als doel de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten, is het cruciaal om in kaart te brengen welke persoonlijke, omgevings- en relationele elementen samenhangen met de rol die vaders innemen in huishoudelijke- en zorgtaken. Daarnaast is het belangrijk om te weten hoe vaders tegenover beleid staan wat bedoeld is om de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten en om hier accuraat op in te kunnen spelen. Dit onderzoek heeft als doel om hier inzicht in te krijgen.

De twee onderzoeksvragen die centraal staan in dit onderzoek zijn:

1. Welke persoonlijke, omgevings- en relationele elementen hangen samen met de rol die vaders innemen in huishoudelijke en zorgtaken?

¹ Onder zorgtaken verstaan we de praktische zorg als billen afvegen en koken en het bieden van sociale steun, zoals het praten over problemen en het ondernemen van activiteiten.

2. Hoe staan vaders tegenover beleid dat bedoeld is om de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten?

Hierbij worden de volgende subvragen geformuleerd:

- a. In hoeverre hangt de rol die de eigen (stief)vader innam in de zorg en het huishouden samen met de rol die de man zelf inneemt in huishoudelijke taken en zorgtaken?
- b. Is er een samenhang tussen de hoeveelheid huishoudelijke en zorgtaken die vaders als kind hebben geleerd en hun huidige rol in huishoudelijke en zorgtaken?
- c. Welke gendernormen ten aanzien van de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken hebben vaders en is dit gelinkt aan hun rol in huishoudelijke en zorgtaken?
- d. Hoe staan vaders tegenover beleid gericht op het bevorderen van vaderschap(sverlof) en is dit gerelateerd aan hun rol in huishoudelijke en zorgtaken?
- e. Hangt de rol die vaders innemen in de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken samen met de band met hun kind, hun tevredenheid met de relatie met hun partner en hun levenstevredenheid?
- f. In hoeverre hebben vaders onbetaald verlof opgenomen na de geboorte van hun kind en wat zijn de voornaamste redenen om geen verlof op te nemen?

Daarnaast heeft dit onderzoek als doel inzicht te geven in de beleving van partners omtrent de rol van vader in de zorgtaken. Daartoe zijn de volgende subvragen geformuleerd:

- g. In hoeverre is er overeenkomst tussen hoe vaders de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken zien en hoe partners deze rolverdeling zien?
- h. In hoeverre is de tevredenheid van de vader omtrent de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken gerelateerd aan de tevredenheid van de partner?
- i. Wat is de relatie tussen de rol die de (stief)vader van de partner innam in de zorg en het huishouden en de rol van de vader in huishoudelijke taken en zorgtaken?
- j. In hoeverre zijn gendernormen van de partner gerelateerd aan de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken?
- k. Hoe staan partners tegenover beleid gericht op het bevorderen van vaderschap(sverlof) en hoe is dit gerelateerd aan de rol van vaders in huishoudelijke en zorgtaken?
- l. In hoeverre hangt de rol die vaders innemen in de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken samen met de relatietevredenheid en levenstevredenheid van hun partner?

2 Onderzoeksopzet

Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een online survey onder een representatieve groep Nederlandse vaders met kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar. De vragen komen voor een groot deel uit de vragenlijst van The International Men and Gender Equality Survey (IMAGES²). IMAGES gaat over de attitudes en gedragingen van mannen als het gaat om gendergelijkheid, zorg en vaderschap. Deze vragenlijst wordt in meerdere landen gebruikt waardoor de onderzoeksresultaten ook internationaal vergelijkbaar zijn. Daarom is zo dicht mogelijk bij de vraagstellingen uit IMAGES gebleven. Waar nodig is de vragenlijst aangepast aan de Nederlandse context en aangevuld met vragen die relevant zijn voor de Nederlandse context, maar waar de IMAGES vragenlijst niet in voorziet.

Respondenten zijn verzameld via het online panel van GfK. Uit het online panel zijn mannen geselecteerd met minimaal één inwonend kind van 13 jaar of jonger. In totaal zijn 4000 mannen benaderd, van wie 2248 de online survey hebben ingevuld (respons van 56%). Een groep mannen is vervolgens verwijderd vanwege een fout in de routing. Uiteindelijk waren volledige gegevens beschikbaar van 1788 mannen. Data werd verzameld tussen 9 december 2016 en 5 januari 2017. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 12 minuten.

Aan het eind van de vragenlijst werd mannen gevraagd om het emailadres van hun inwonende partner in te vullen (indien van toepassing), aan wie het verzoek gestuurd werd om ook een vragenlijst in te vullen. 722 mannen hebben aan het eind van de vragenlijst het emailadres van hun partner ingevuld, van wie 578 partners (80%) de partnervragenlijst volledig hebben ingevuld. In deze partnerlijst werden deels dezelfde vragen voorgelegd als in de vragenlijst voor vaders, om zo een vergelijking te kunnen maken tussen de perceptie van vaders en de perceptie van hun partners. In hoofdstuk 3 zullen de onderzoeksresultaten van de vaders besproken worden. In hoofdstuk 4 zal vervolgens ingegaan worden op de perceptie van partners en de koppeling tussen vaders en partners.

Analyses

Alle analyses zijn gewogen voor leeftijd, inkomen, opleidingsniveau en stedelijkheid. Bij de weging is gebruik gemaakt van de populatiecijfers van 'vaders met inwonende partners'. De uitkomsten zijn daarmee representatief voor die groep binnen de Nederlandse bevolking.

Verbanden tussen continue variabelen zijn geanalyseerd door middel van multipele regressieanalyse, gecontroleerd voor leeftijd, leeftijd jongste kind, huishoudinkomen, opleidingsniveau en werkuren. Verbanden tussen categorische en continue variabelen zijn geanalyseerd met behulp van variantieanalyses (ANCOVAs), gecontroleerd voor leeftijd, leeftijd jongste kind, huishoudinkomen, opleidingsniveau en werkuren. Omdat de analyses gebaseerd zijn op een grote onderzoeksgroep rapporteren we alleen significante verbanden met minstens een klein effect (R^2 change of *Partial Eta*² van minimaal 0.02). De resultaten van de regressieanalyses en variantieanalyses zijn terug te vinden in Bijlage 1 en 2.

Beschrijvende gegevens onderzoeksgroep

Tabel 1 geeft weer hoe de gewogen representatieve steekproef van vaders eruit ziet. Een meerderheid van de deelnemende vaders is veertig jaar of ouder. Het grootste deel van de vaders woont samen met een partner en met de eigen kinderen. Een klein deel van de vaders woont (daarnaast) samen met kinderen van de huidige partner. Ruim 80% van de vaders is werkzaam in loondienst en werkt minstens 36 uur per week.

² <http://promundoglobal.org/programs/international-men-and-gender-equality-survey-images/>

Tabel 1 Beschrijvende gegevens vaders (N = 1788)

	%
Leeftijd	
Jonger dan 35 jaar	15
35-39 jaar	23
40-44 jaar	31
45-49 jaar	19
50 jaar of ouder	12
Opleidingsniveau (afgerond)	
Geen of basisonderwijs	1
LBO / VMBO (k of b) / MBO 1 / VBO	9
MAVO / HAVO of VWO onderbouw / VMBO (t of g) / (M)ULO	12
MBO 2, 3, 4 of MBO vóór 1998	27
HAVO of VWO (met diploma afgerond) / HBS / MMS	6
HBO of universitair propedeuse	14
HBO of universitair bachelor/kandidaats	17
HBO of universitair master/doctoraal/postdoctoraal	14
Politieke voorkeur	
VVD	17
PvdA	4
PVV	18
CDA	5
SP	5
D66	9
Groen Links	4
ChristenUnie	6
SGP	4
Partij voor de Dieren	2
50PLUS	1
Anders	2
Ik ga niet stemmen	5
Weet ik niet	19
Met wie woont u samen in uw woning?	
Partner	99
Kind(eren) van u en uw partner samen	96
Kind(eren) van u en uw ex-partner	4
Uw partners kind(eren)	4
Andere volwassenen (bijvoorbeeld familie)	1
Aantal kinderen in huishouden	
1 kind	24
2 kinderen	52
3 kinderen	18
4 of meer kinderen	6
Leeftijdscategorie inwonende kinderen	
0-2 jaar	27
3-5 jaar	33
6-8 jaar	38
9-11 jaar	36
12-13 jaar	27
14-17 jaar	17
18+ jaar	6
Werksituatie	
Werkt in loondienst	83
Zelfstandig ondernemer	9
Werkloos en op zoek naar werk	2
Werkloos en niet op zoek naar werk	0
Arbeidsongeschikt	2

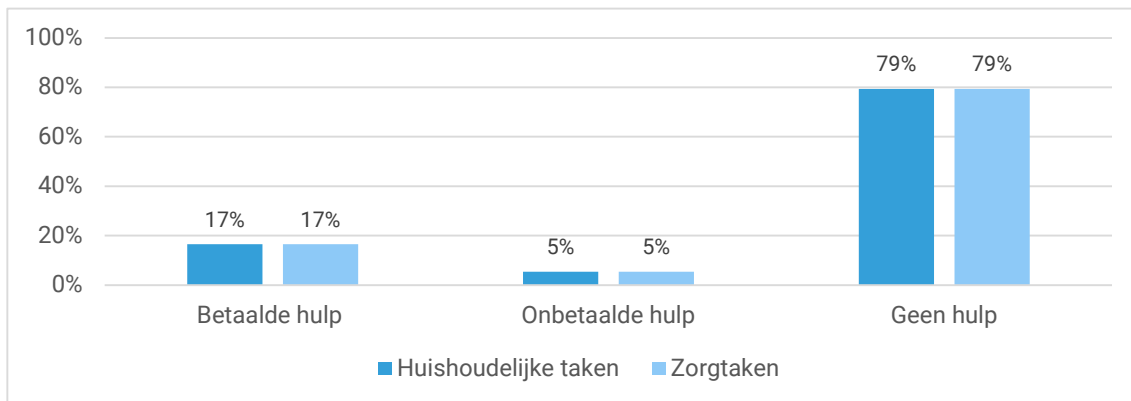
	%
Huisman	2
Anders	1
Werkuren	
Minder dan 32 uur per week	16
32-35 uur per week	2
36-40 uur per week	76
Meer dan 40 uur per week	7
Netto maandinkomen huishouden	
Minder dan 2.000 euro	12
2.000-2.999 euro	23
3.000-3.999 euro	32
4.000-4.999 euro	19
5.000 euro of meer	13

3 Onderzoeksresultaten vaders

3.1 Verdeling huishoudelijke en zorgtaken tussen vaders en partners

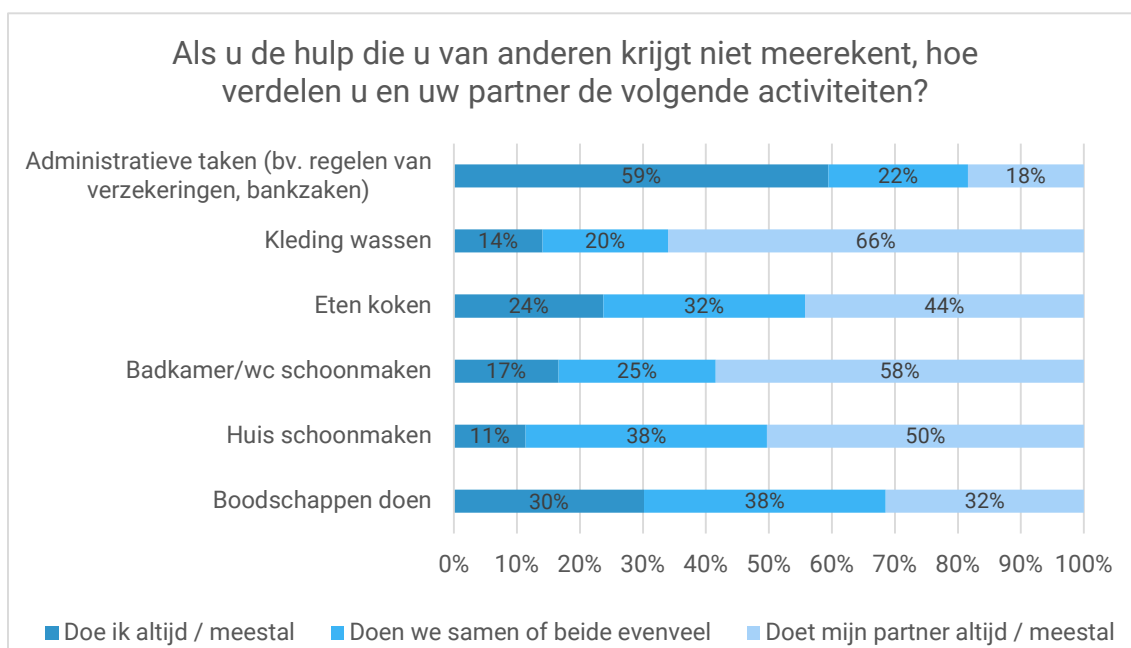
Vaders werden een aantal vragen voorgelegd over hoe zij en hun partner huishoudelijke en zorgtaken onderling verdelen en wat hun mening is over deze verdeling. Ten eerste werd gevraagd in hoeverre vaders en hun partners hulp van buitenaf krijgen bij de verdeling huishoudelijke en zorgtaken (bijvoorbeeld van een schoonmaker of van familie). Zo'n 80% van de vaders geeft aan geen betaalde of onbetaalde hulp te hebben bij huishoudelijke of zorgtaken (zie Figuur 1).

Figuur 1 Al dan niet ontvangen van hulp bij huishoudelijke of zorgtaken (bv. schoonmaker, oppas, familielid)

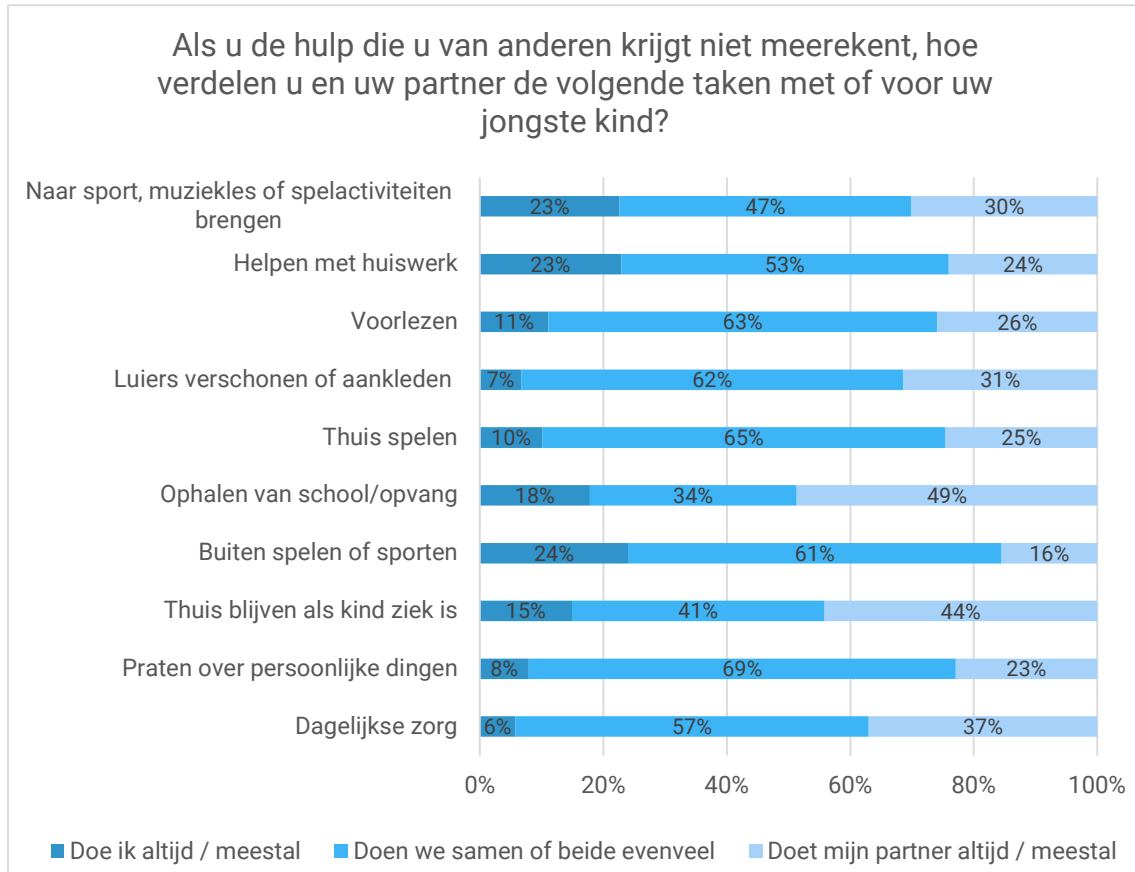
Vervolgens gaven vaders aan hoe zij en hun partner verschillende huishoudelijke taken onderling verdelen, wanneer de eventuele hulp van buitenaf buiten beschouwing wordt gelaten (Figuur 2). Partners blijken een grotere rol spelen in de uitvoering van huishoudelijke taken dan vaders. Zo geeft bijvoorbeeld 58% van de vaders aan dat hun partner meestal of altijd de badkamer of wc schoonmaakt. Administratieve taken vormen een uitzondering, waarvan de meerderheid van de vaders aangeeft dit meestal of altijd zelf te doen.

Figuur 2 Verdeling huishoudelijke taken – perceptie vaders

Naast de rolverdeling in huishoudelijke taken gaven vaders voor verschillende zorgtaken aan hoe zij en hun partner deze onderling verdelen (Figuur 3). Hierbij moesten vaders steeds hun jongste kind in gedachten houden. Zorgtaken blijken wat gelijkjer verdeeld te zijn tussen vaders en partners dan huishoudelijke taken. Toch geldt voor de meeste zorgtaken dat minstens 25% van de vaders aangeeft dat hun partner dat meestal of altijd doet.

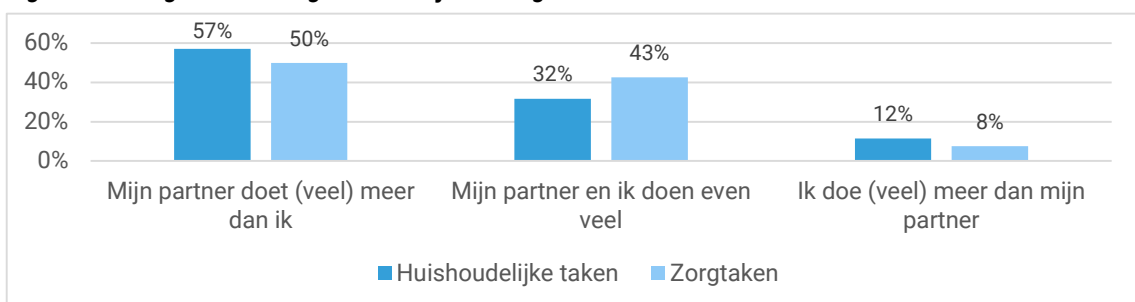
Figuur 3 Verdeling zorgtaken - perceptie vaders

Op basis van de gemiddelde scores van de respondenten op de huishoudelijk taken uit Figuur 2 en de zorgtaken uit Figuur 3 zijn twee aparte samenvattende maten geconstrueerd die de betrokkenheid van vaders weergeven, lopend van 1 (partner doet het meest) tot en met 5 (vader doet het meest). De gemiddelde score op de maat voor de rolverdeling in huishoudelijke taken was 2,6 en de gemiddelde score op de maat voor de rolverdeling in zorgtaken was 2,8.

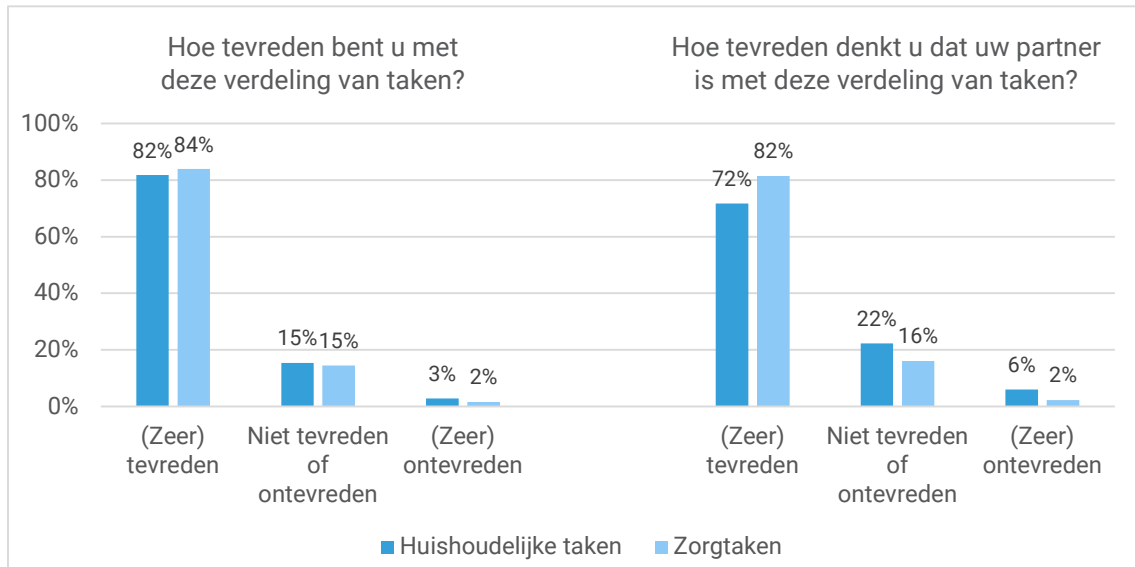
Ongeveer de helft van de vaders geeft aan dat hun partner meer of veel meer doet in huishoudelijke en zorgtaken dan zichzelf (Figuur 4). Ongeveer een derde geeft aan dat zij en hun partner ongeveer evenveel doen.

Figuur 4 Mening over verdeling huishoudelijke en zorgtaken - vaders

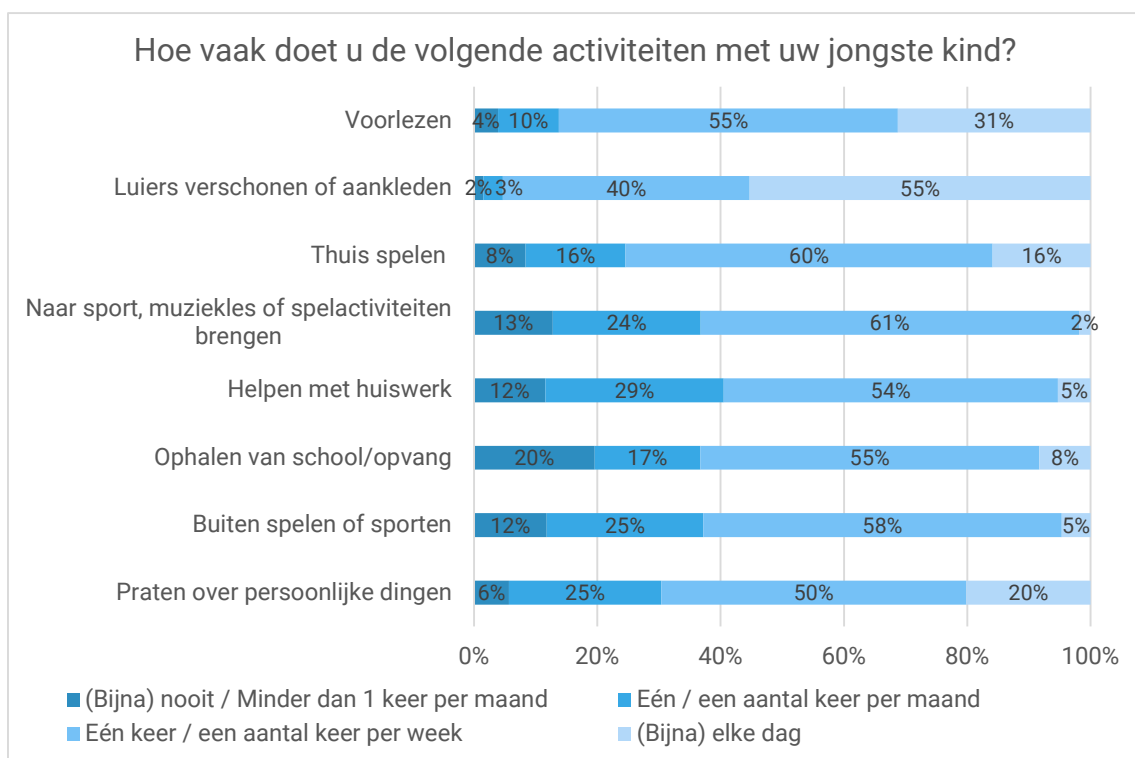
Op de vraag hoe tevreden ze zijn met de verdeling van taken, geeft ongeveer 80% van de vaders aan (zeer) tevreden te zijn over de verdeling van taken. Daarnaast zegt ongeveer driekwart van de vaders dat ze denken dat hun partner (zeer) tevreden is over de verdeling van taken.

Figuur 5 Tevredenheid over rolverdeling en inschatting tevredenheid partner

Naast de relatieve verdeling van zorgtaken vulden vaders in hoe vaak ze bepaalde activiteiten met of voor hun jongste kind doen (Figuur 6). De meerderheid van de mannen geeft aan deze activiteiten minstens één keer per week met of voor hun jongste kind te doen. Ongeveer de helft van vaders met zeer jonge kinderen geeft aan (bijna) elke dag luiers te verschonen of het kind aan te kleden.

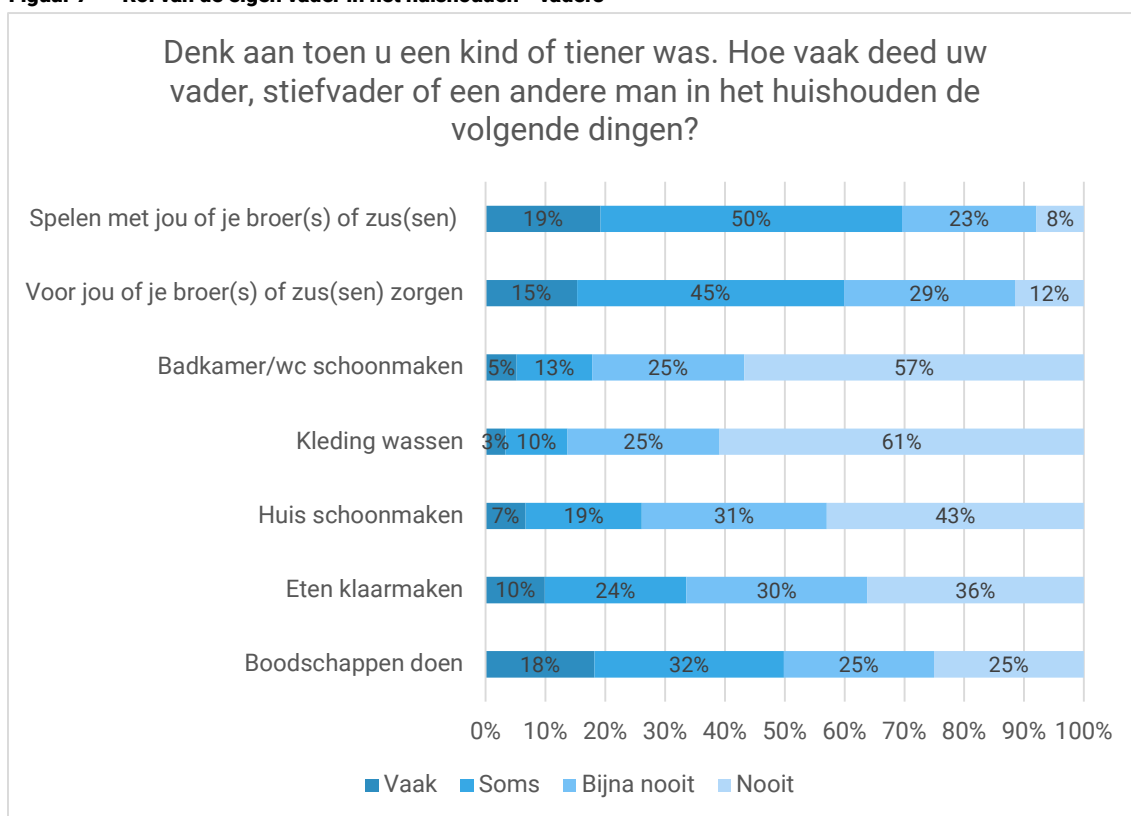
Figuur 6 Frequentie van activiteiten die vader met jongste kind doet – perceptie vaders

3.2 Rol van de eigen vader en moeder in de verdeling huishoudelijke en zorgtaken

Om te bepalen in hoeverre de voorbeelden die vaders van huis uit mee hebben gekregen een rol spelen in hun huidige rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken is vaders gevraagd in hoeverre hun (stief)vader verschillende huishoudelijke en zorgtaken deed tijdens hun jeugd (Figuur 7). Met name in huishoudelijke taken blijkt de eigen vader vaak een kleine rol te hebben gespeeld. Zo geeft bijvoorbeeld de meerderheid van de vaders aan dat hun eigen vader nooit de badkamer of/wc schoonmaakte of kleding waste.

Figuur 7 Rol van de eigen vader in het huishouden - vaders

Zoals ook met de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken is gedaan, zijn de taken genoemd in Figuur 7 samengenomen in een samenvattende maat door het gemiddelde over de verschillende taken te berekenen (waarbij 1 = *nooit*, 4 = *vaak*). De gemiddelde score op deze maat was 2,2. De scores op deze schaal bleken positief gerelateerd te zijn aan de rolverdeling huishoudelijke taken en rolverdeling zorgtaken. Dit houdt in dat naarmate hun eigen vader tijdens hun jeugd een grotere rol speelde in het huishouden, vaders meer huishoudelijke en zorgtaken vervullen in hun eigen gezin.

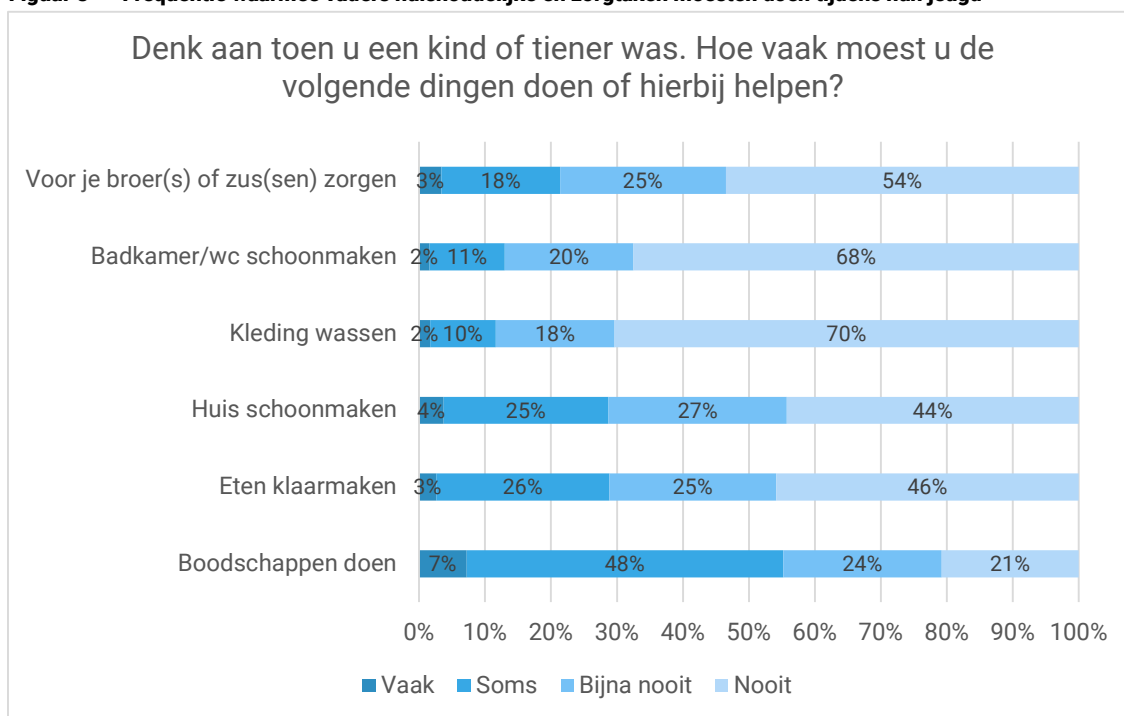
Ook werd vaders gevraagd of hun eigen moeder het merendeel van hun jeugd werkte. 33% van de mannen gaf aan dat hun moeder parttime werkte en 10% gaf aan dat hun moeder fulltime werkte. 57% geeft aan dat hun moeder niet werkte tijdens het merendeel van hun jeugd. Of hun eigen moeder wel of niet werkte tijdens hun jeugd blijkt geen rol te spelen in de mate waarin vaders in hun eigen gezin huishoudelijke of zorgtaken op zich nemen.

3.3 Rol van de hoeveelheid huishoudelijke en zorgtaken die vaders als kind moesten doen

Figuur 8 geeft weer in hoeverre vaders tijdens hun jeugd verschillende taken in het huishouden moesten doen of hierbij moesten helpen. De meerderheid van de vaders hoefde (bijna) nooit zorgtaken of huishoudelijke taken te doen tijdens hun jeugd of hierbij te helpen. Boodschappen doen

vormt hierop een uitzondering: ruim de helft van de vaders zegt dat ze dit soms of vaak moesten doen (of hierbij moesten helpen).

Figuur 8 Frequentie waarmee vaders huishoudelijke en zorgtaken moesten doen tijdens hun jeugd

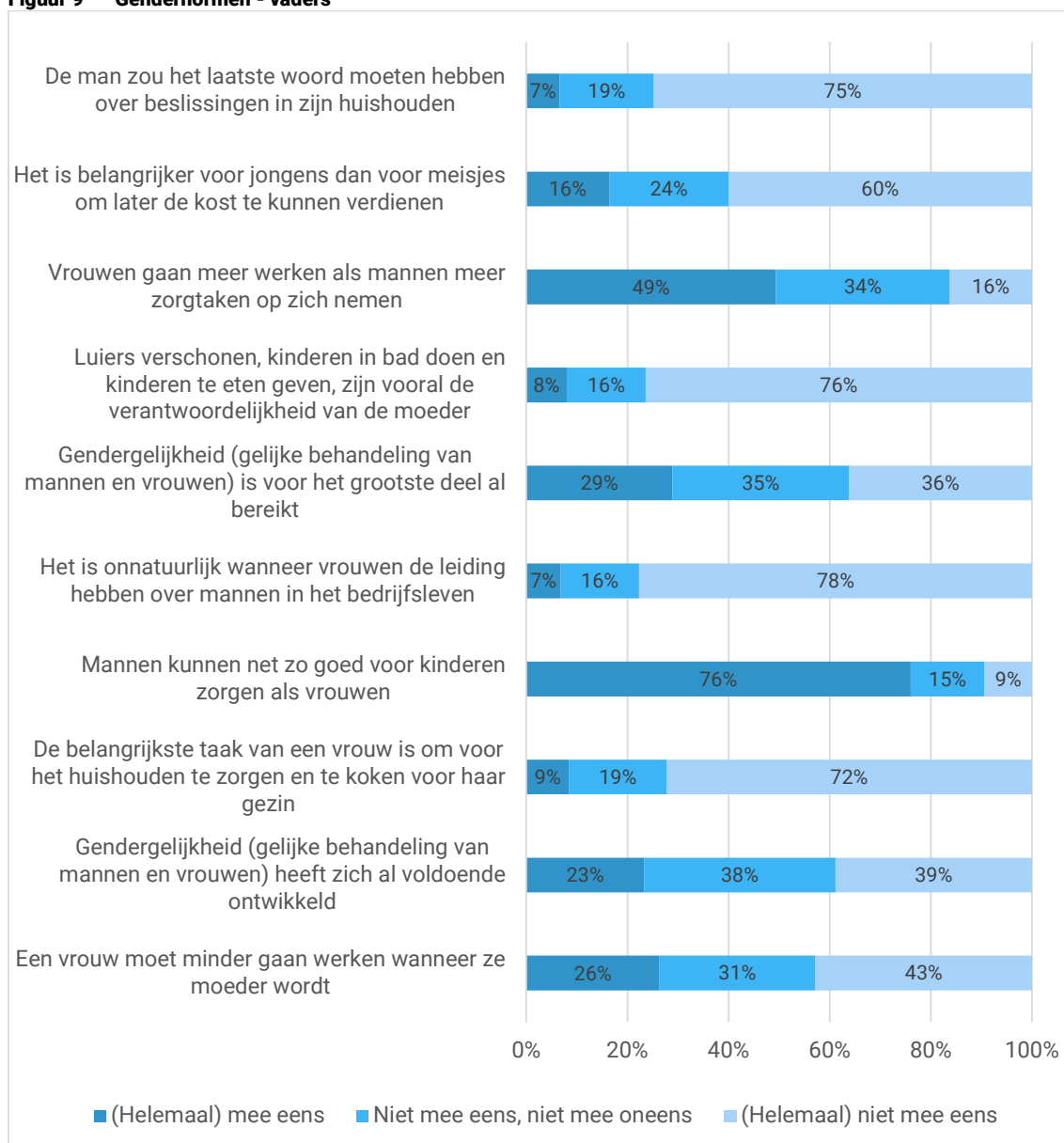
Op basis van de gemiddelde scores op de taken genoemd in Figuur 8 is een samengestelde maat geconstrueerd (waarbij 1 = *nooit*, 4 = *vaak*), met een gemiddelde van 1,8. De scores op deze schaal blijken positief gerelateerd te zijn aan de gemiddelde scores op rolverdeling huishoudelijke taken en rolverdeling zorgtaken. Dit houdt in dat vaders meer huishoudelijke en zorgtaken op zich nemen wanneer ze tijdens hun jeugd meer taken in het huishouden moesten doen of hierbij moesten helpen.

3.4 Rol van gendernormen

Om inzicht te krijgen in de rol van gendernormen in de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken tussen vaders en partners zijn vaders enkele stellingen voorgelegd over gendergelijkheid en de rol van mannen en vrouwen in het huishouden en de zorg voor kinderen (Figuur 10). Over het algemeen hebben vaders weinig stereotiepe gendernormen, met enkele uitzonderingen. Zo geeft een kwart van de vaders aan dat een vrouw minder moet gaan werken wanneer zij moeder wordt. Daarnaast is ruim een derde van vaders van mening dat gendergelijkheid zich al voldoende heeft ontwikkeld en voor het grootste deel al bereikt is. Vaders met een lager inkomensniveau blijken over het algemeen wat meer stereotiepe gendernormen te hebben dan vaders met een midden of hoger inkomensniveau.

Met de gemiddelde scores op de stellingen uit Figuur 9 is een samenvattende maat berekend, lopend van 1 tot en met 5, waarbij een hogere score meer stereotype gendernormen inhoudt. Het gemiddelde op deze samengestelde maat was 2,4. Er was geen verband tussen de gendernormen van vaders en de verdeling huishoudelijke en zorgtaken.

Figuur 9 Gendernormen - vaders

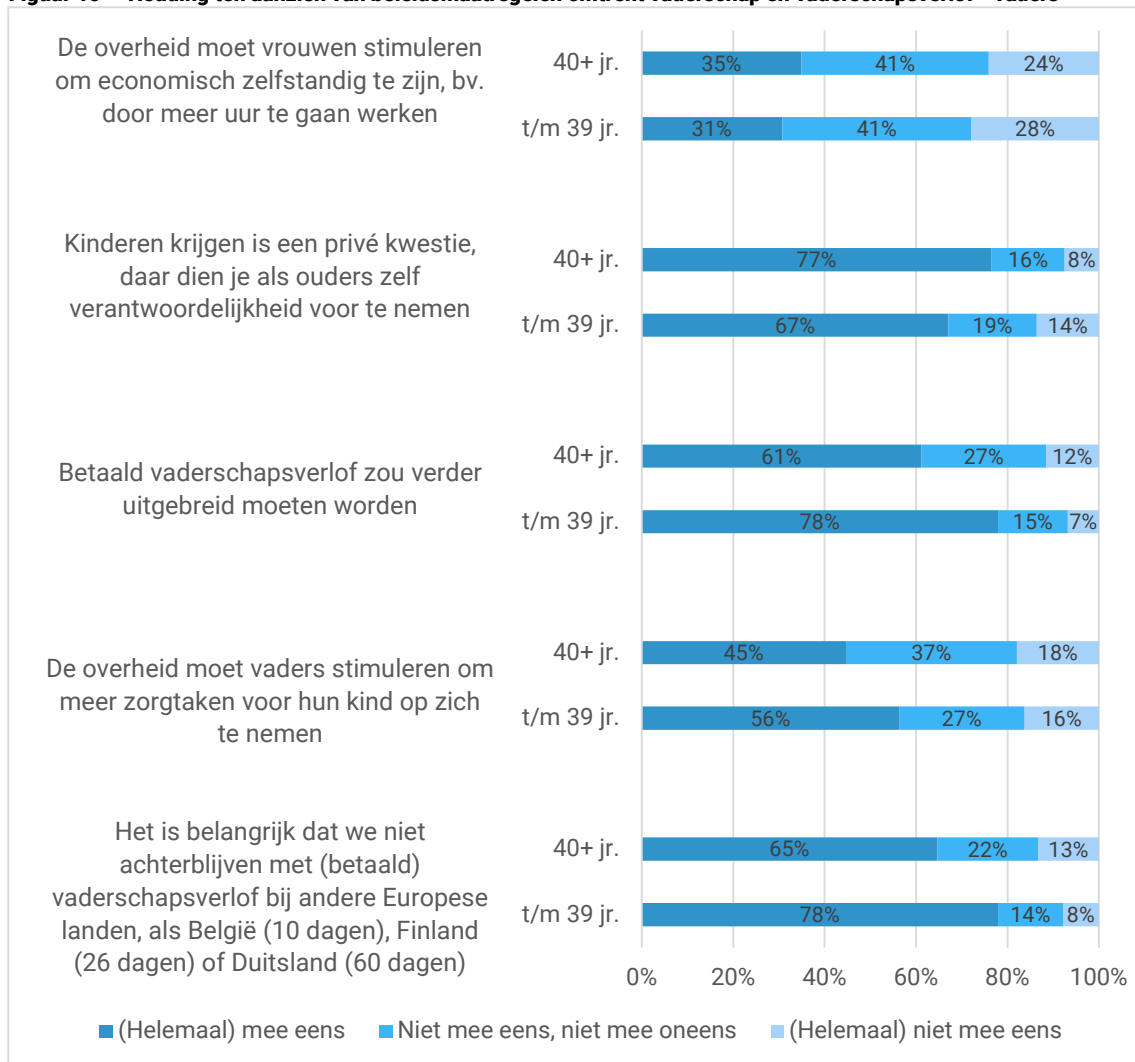
3.5 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen ter bevordering van vaderschap(sverlof) en de positie van de vrouw

In Figuur 10 is de houding van vaders weergegeven ten aanzien van beleidsmaatregelen omtrent vaderschap en vaderschapsverlof. Hierin is een onderscheid gemaakt tussen jongere vaders (t/m 39 jaar) en oudere vaders (40+ jaar). Een meerderheid van de mannen staat positief tegenover uitbreiding van het vaderschapsverlof en is van mening dat Nederland daarin niet moeten achterblijven bij andere landen³. Over het algemeen staan jongere vaders positiever tegenover uitbreiding van vaderschapsverlof dan oudere vaders.

³ De antwoorden op de stelling 'betaald vaderschapsverlof zou verder uitgebreid moeten' zijn ook opgesplitst naar de politieke voorkeur van respondenten. Het percentage vaders wat het (helemaal) eens is met deze stelling is 63% onder VVD-aanhangers, 65% onder PvdA-aanhangers, 71% onder PVV-aanhangers, 66% onder CDA-aanhangers, 69% onder SP-aanhangers, 72% onder D66-aanhangers, 73% onder GroenLinks-aanhangers, 62% onder ChristenUnie-aanhangers en 41% onder SGP-aanhangers.

Naast de verschillen tussen jongere en oudere mannen was er één duidelijk verschil gerelateerd aan inkomensniveau: vaders met een lager inkomensniveau zijn het relatief vaker (helemaal) niet eens met de stelling dat de overheid vrouwen moet stimuleren om economisch zelfstandig te zijn, bijvoorbeeld door meer uur te gaan werken.

Figuur 10 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen omtrent vaderschap en vaderschapsverlof - vaders

Op basis van de stellingen uit figuur 10 is een samengestelde maat geconstrueerd, lopend van 1 (negatieve houding) tot en met 5 (positieve houding), met een gemiddelde van 2,8. De scores op deze schaal blijken positief gerelateerd te zijn aan de scores op de rolverdeling huishoudelijke en zorgtaken. Dit houdt in dat naarmate vaders meer huishoudelijke en zorgtaken uitvoeren, ze positiever staan tegenover maatregelen ter bevordering van vaderschap en vaderschapsverlof. Dit verband geldt met name voor de verdeling huishoudelijke taken en in mindere mate voor de verdeling zorgtaken.

Figuur 11 geeft weer in hoeverre vaders voor of tegen beleidsmaatregelen zijn bedoeld om de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren. Hieruit blijkt dat driekwart van de vader (sterk) voor beleidsmaatregelen is die ervoor zorgen dat mannen en vrouwen in dezelfde positie een gelijk salaris krijgen. Minder vaders zijn (sterk) voor maatregelen die bedoeld zijn om meer vrouwen op hoge posities in bedrijven te krijgen, namelijk een derde.

Figuur 11 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen om de positie van vrouwen te verbeteren - vaders

3.6 Samenhang tussen verdeling huishoudelijke en zorgtaken levenstevredenheid en de relatie met kind en partner

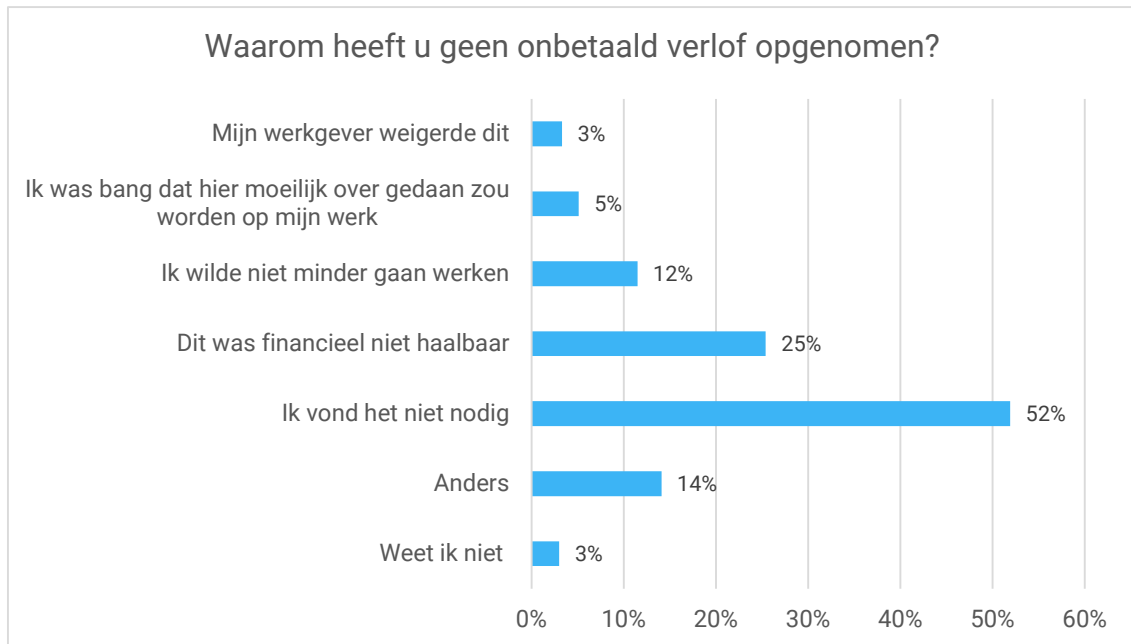
De rolverdeling tussen vaders en partners in huishoudelijke en zorgtaken zou een belangrijke rol kunnen spelen in de levenstevredenheid van vaders en de relatie met hun partner en kind.

Om hun levenstevredenheid te meten, werd vaders vijf stellingen voorgelegd (bijvoorbeeld 'ik ben tevreden met mijn leven'). De gemiddelde scores op deze stellingen zijn samengenomen in een schaal lopend van 1 (lage levenstevredenheid) tot en met 5 (hoge levenstevredenheid), met een gemiddelde van 3,4. Er bleek geen verband te zijn tussen de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken en de levenstevredenheid van vaders.

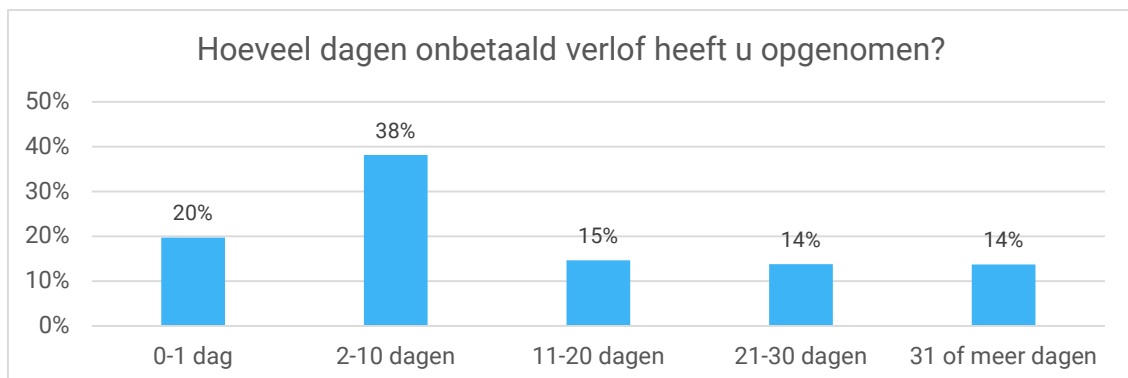
Daarnaast vulden vaders vijf stellingen in over de relatie met hun partner (bv. ik ben gelukkig met mijn partner) en drie vragen over de band met hun jongste kind (bv. hoe betrokken voelt u zich bij de opvoeding van uw jongste kind?). Ook hier zijn de gemiddelde scores samengenomen in schaaltes lopend van 1 (zeer slechte relatie/band) tot en met 5 (zeer goede relatie/band), met een gemiddelde van 4,2 op de tevredenheid met de relatie met de partner en 4,4 op de band met hun jongste kind. Er was geen verband tussen de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken en de tevredenheid van vaders over de relatie met hun partner. Wel was er een positieve samenhang tussen de rolverdeling in zorgtaken en de band die vaders met hun kind. Dit houdt in dat naarmate vaders meer zorgtaken doen, ze een betere band met hun kind ervaren. Dit verband was niet aanwezig voor de rolverdeling in huishoudelijke taken.

3.7 Ouderschapsverlof en rol van vader binnen het gezin

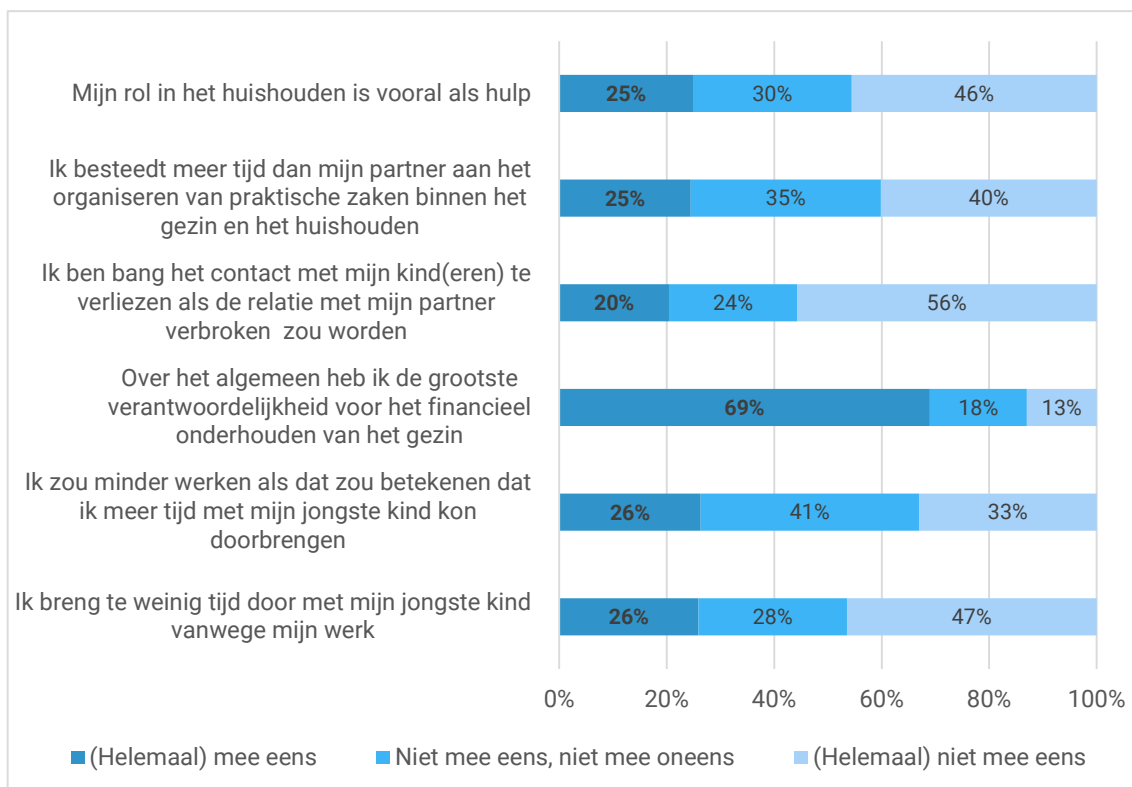
80% van de deelnemende vaders geeft aan geen onbetaald ouderschapsverlof opgenomen te hebben toen hun jongste biologische kind geboren werd. Figuur 12 geeft weer wat de redenen voor deze vaders waren om geen onbetaald verlof op te nemen. Een meerderheid van de vaders geeft aan dit niet nodig te hebben gevonden en een kwart van de vaders geeft aan dat dit financieel niet haalbaar was. Vaders met een hoger inkomensniveau geven relatief vaker aan dat ze niet minder wilden gaan werken (18%), terwijl vaders met een lager inkomensniveau relatief vaker aangeven dat het financieel niet haalbaar was (32%).

Figuur 12 Redenen niet opnemen onbetaald verlof

Aan de vaders die wel onbetaald verlof hadden opgenomen is vervolgens gevraagd hoeveel dagen onbetaald verlof ze opgenomen hadden (Figuur 13). Gemiddeld hebben vaders 16 dagen onbetaald verlof opgenomen. Vaders met een lager inkomensniveau hebben gemiddeld minder dagen onbetaald verlof opgenomen dan vaders met een hoger inkomensniveau (7 dagen tegenover 23 dagen).

Figuur 13 Aantal dagen onbetaald verlof opgenomen

Figuur 14 geeft weer hoe vaders hun rol binnen het huishouden zien. Ruim twee derde van de vaders geeft aan dat zij over het algemeen de grootste verantwoordelijkheid hebben voor het financieel onderhouden van het gezin. Er waren twee verschillen gerelateerd aan de leeftijd en het inkomensniveau van vaders. Jongere vaders gaven relatief vaker dan oudere vaders aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling 'ik zou minder werken als dat zou betekenen dat ik meer tijd met mijn jongste kind kon doorbrengen' (33% versus 22%). Daarnaast geven vaders met een lager inkomensniveau relatief vaker aan dat hun rol in het huishouden vooral als hulp is (39%) dan vaders met een middel of hoger inkomensniveau (rond de 21%).

Figuur 14 Rol van vader binnen het gezin – perceptie vader

4 Partners en koppeling vaders en partners

Tabel 2 geeft een overzicht van de beschrijvende gegevens van de partners die de vragenlijst ingevuld hebben. In vergelijking met de deelnemende vaders (Tabel 1) zijn partners over het algemeen wat jonger en zijn partners minder vaak werkzaam. De partners die werkzaam zijn, werken over het algemeen minder uur per week dan de vaders.

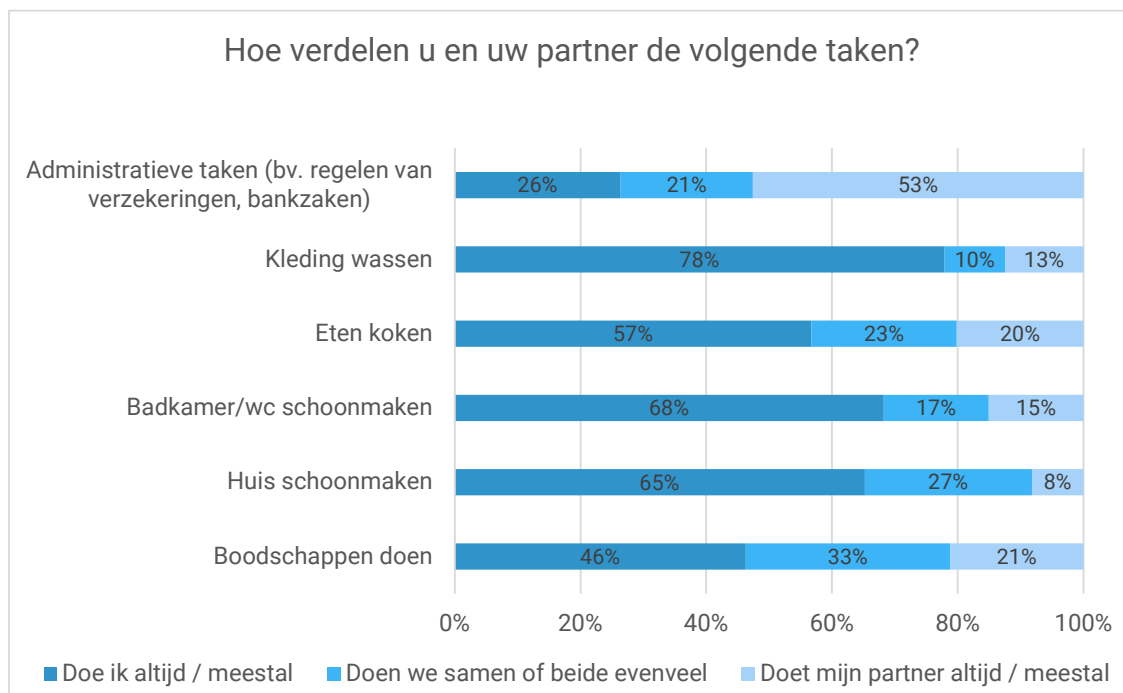
Tabel 2 Beschrijvende gegevens partners (N = 578)

	%
Leeftijd	
Jonger dan 35 jaar	27
35-39 jaar	30
40-44 jaar	26
45-49 jaar	14
50 jaar of ouder	4
Geslacht	
Vrouw	96
Man	4
Opleidingsniveau (afgerond)	
Geen of basisonderwijs	1
LBO / VMBO (k of b) / MBO 1 / VBO	7
MAVO / HAVO of VWO onderbouw / VMBO (t of g) / (M)ULO	8
MBO 2, 3, 4 of MBO vóór 1998	30
HAVO of VWO (met diploma afgerond) / HBS / MMS	8
HBO of universitair propedeuse	19
HBO of universitair bachelor/kandidaats	15
HBO of universitair master/doctoraal/postdoctoraal	14
Werk situatie	
Werkt in loondienst	70
Zelfstandig ondernemer	7
Werkloos en op zoek naar werk	3
Werkloos en niet op zoek naar werk	1
Arbeidsongeschikt	3
Huisvrouw/man	15
Anders	2
Werkuren	
Minder dan 20 uur per week	22
20-25 uur per week	30
26-31 uur per week	16
32-35 uur per week	15
36 of meer uur per week	16

4.1 Overeenkomst tussen de perceptie van vaders en partners omtrent de rolverdeling in huishoudelijke en zorgtaken

Figuur 15 geeft weer hoe partners de verdeling van de huishoudelijke taken zien. Hieruit komt eenzelfde beeld naar voren als wanneer dit aan vaders gevraagd wordt (zie Figuur 2), namelijk dat partners over het algemeen meer huishoudelijke taken op zich nemen. Wel geven partners vaker aan dat zij degene zijn die bepaalde taken meestal of altijd doen, waar vaders vaker aangeven dat taken gelijk verdeeld zijn.

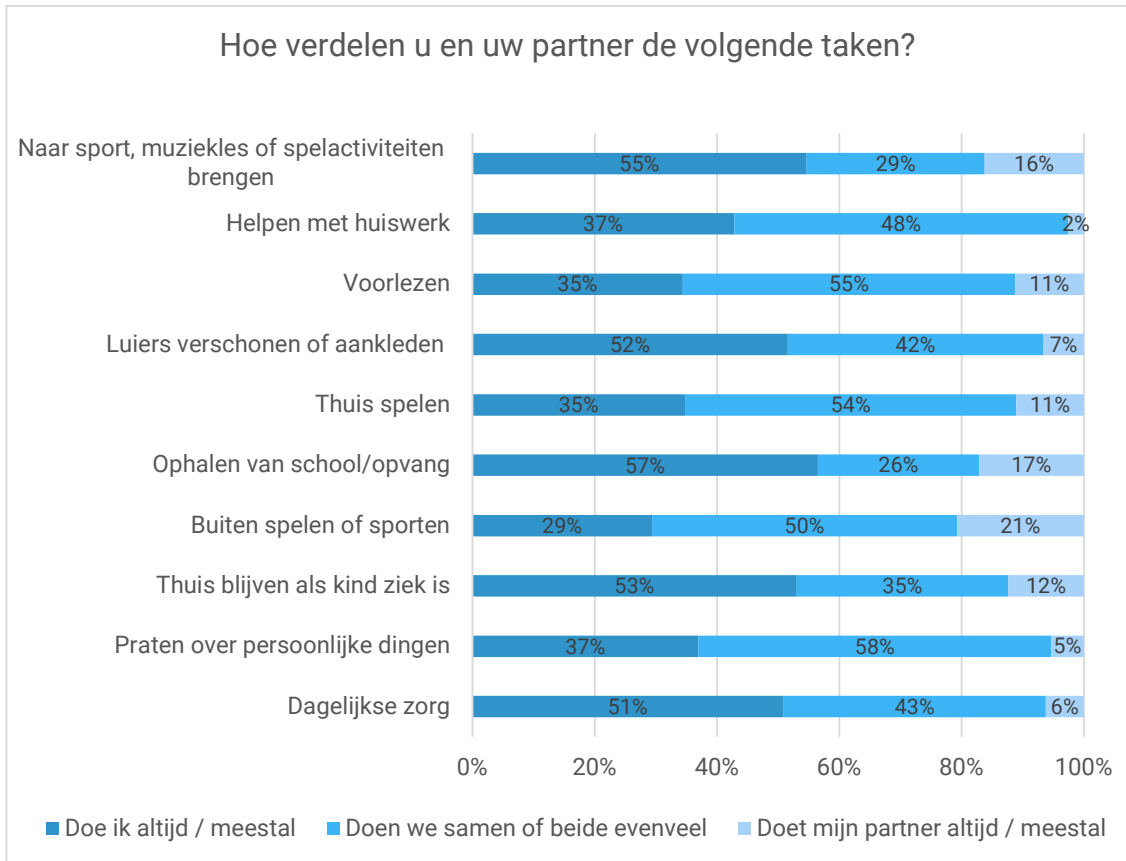
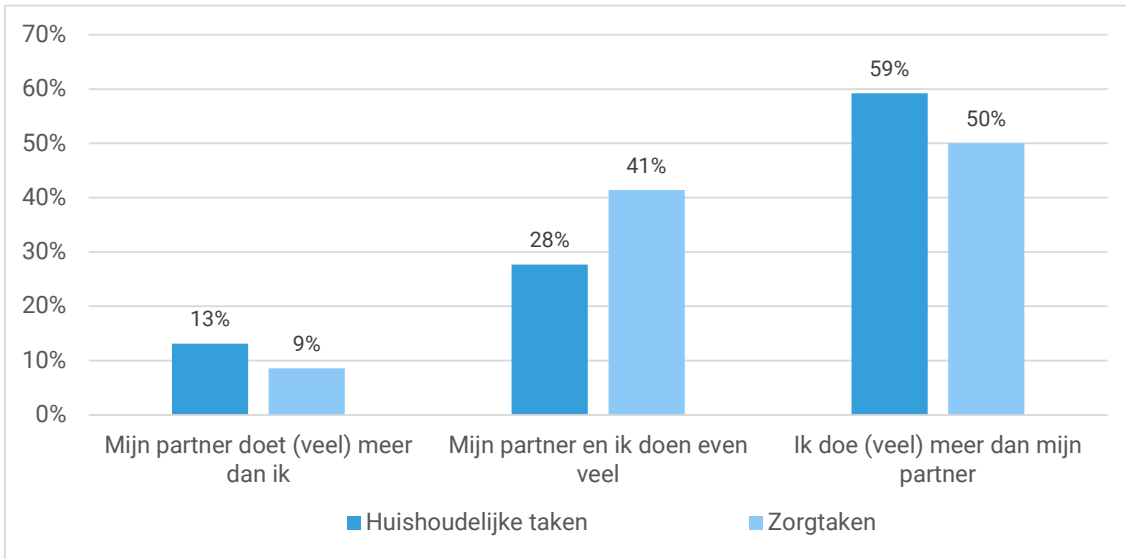
Figuur 15 Verdeling huishoudelijke taken – perceptie partners

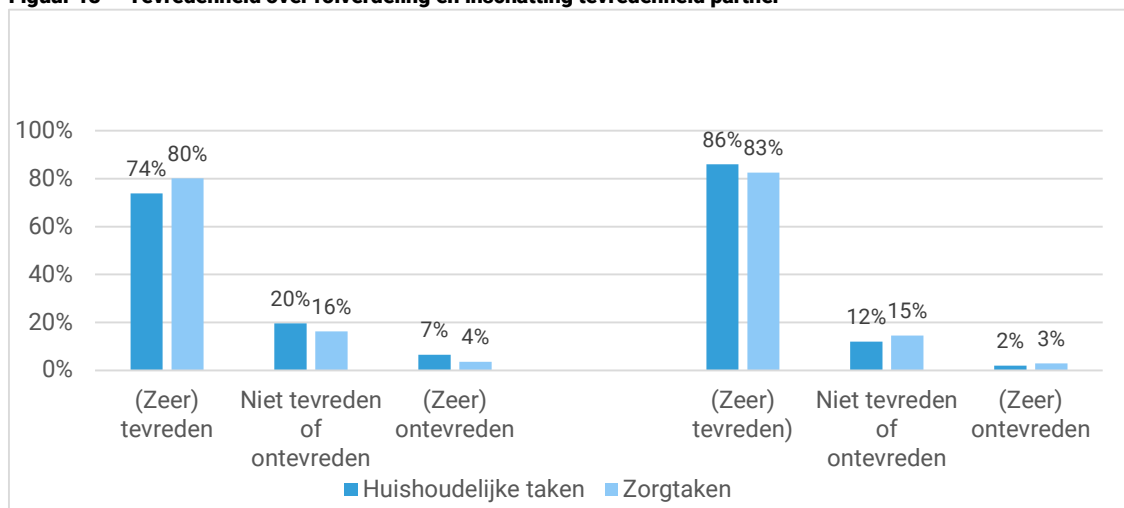
Zoals ook bij vaders is gedaan, is een samengestelde maat berekend op basis van de gemiddelde scores op de taken uit Figuur 15, waarbij 1 = partner doet het meest en 5 = vader doet het meest ($M = 2,3$). Deze scores zijn vervolgens vergeleken met de perceptie van vaders over de rolverdeling in huishoudelijke taken. Hieruit blijkt dat er een sterke positieve samenhang is tussen de perceptie van vaders en de perceptie van partners in deze rolverdeling: naarmate vaders aangeven meer huishoudelijke taken te doen, geven hun partners ook aan dat vaders meer huishoudelijke taken doen.

Wanneer gevraagd wordt naar de verdeling van zorgtaken, geven partners, net als vaders, aan dat deze meer gelijk verdeeld zijn dan de huishoudelijke taken (Figuur 16). Ook deze taken zijn samengenomen in een schaal ($M = 2,6$) en vergeleken met de perceptie van vaders over de rolverdeling in zorgtaken. Ook hier blijkt een positieve samenhang tussen de perceptie van vaders en de perceptie van partners: wanneer vaders aangeven meer zorgtaken te doen, geven partners dit ook aan.

Wanneer partners gevraagd wordt hoe zij de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken zien, geeft ongeveer de helft aan dat zij zelf (veel) meer doen dan de vaders (Figuur 17).

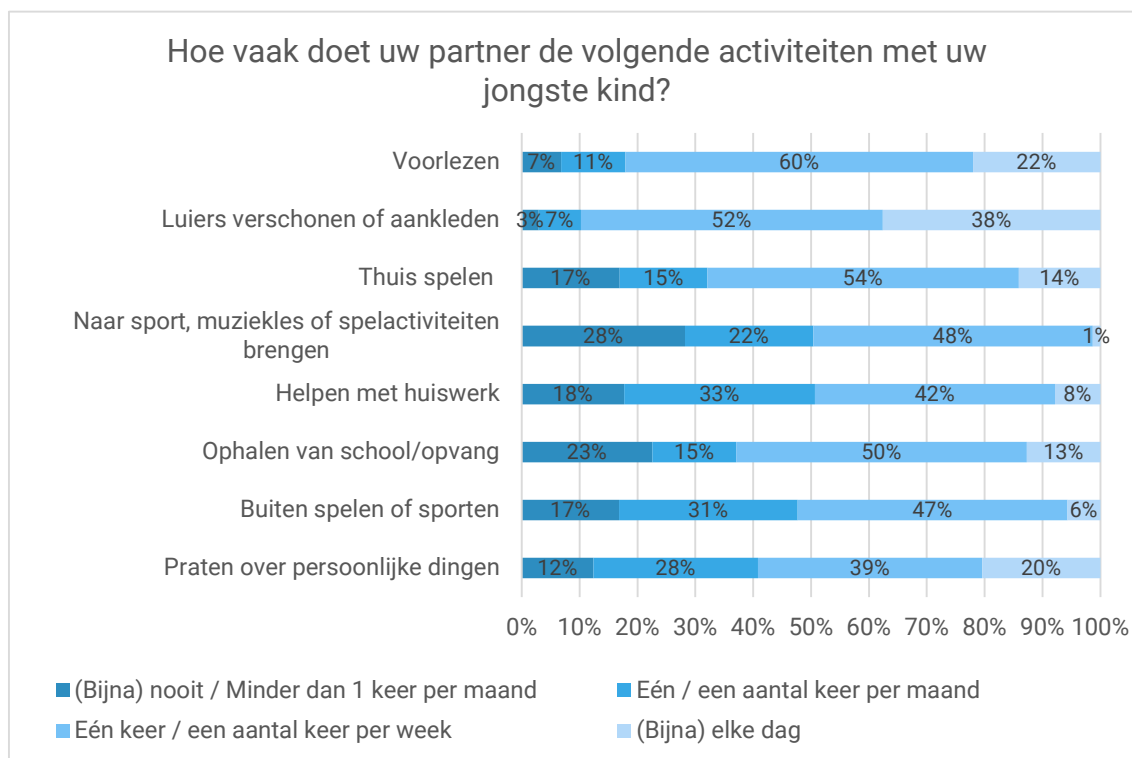
Figuur 16 Verdeling zorgtaken – perceptie partners

Figuur 17 Mening over verdeling huishoudelijke en zorgtaken - partners

Ondanks dat partners over het algemeen meer taken op zich nemen, is een meerderheid van de partners (zeer) tevreden over de verdeling van huishoudelijke en zorgtaken en denkt een meerderheid dat hun partner (zeer) tevreden is over deze verdeling (Figuur 18).

Figuur 18 Tevredenheid over rolverdeling en inschatting tevredenheid partner

Wanneer de tevredenheid van partners over de rolverdeling naast de tevredenheid van vaders gelegd wordt, blijkt er een grote overeenkomst te zijn tussen vaders en partners: zo geeft bij 64% van de stellen zowel de vader als hun partner aan (zeer) tevreden te zijn over de rolverdeling. Een deel van de partners zijn wat gematigder tevreden dan vaders: bij 15% van de stellen geeft de vader aan zeer tevreden te zijn terwijl hun partner aangeeft niet tevreden/niet ontevreden te zijn, het omgekeerde geldt voor 8% van de stellen.

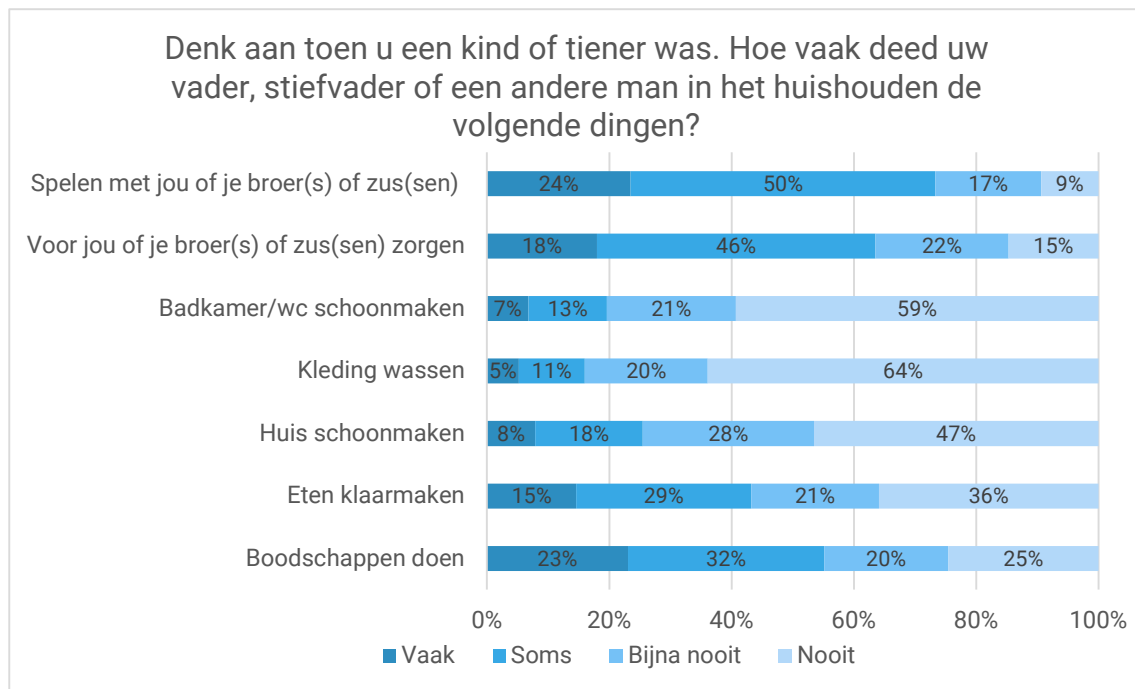
Figuur 19 geeft weer hoe vaak vaders, volgens hun partner, verschillende activiteiten met of voor hun jongste kind doen. Wanneer dit vergeleken wordt met de perceptie van vaders zelf (Figuur 6) komt eenzelfde beeld naar voren: een meerderheid van partners geeft aan dat vaders deze activiteiten minstens één keer in de week met of voor hun kind doen.

Figuur 19 Frequentie van activiteiten die vader met jongste kind doet – perceptie partner

4.2 Rol van partners' eigen vader en moeder

Ook partners werd gevraagd in hoeverre hun eigen vader tijdens hun jeugd betrokken was bij huishoudelijke en zorgtaken (Figuur 20). Ook hier komt naar voren dat de eigen vader een bescheiden rol speelde in het huishouden. Net zoals bij vaders is gedaan, zijn deze taken samengenomen in een schaal (waarbij 1 = *nooit*, 4 = *vaak*), met een gemiddelde van 2,2. De scores op deze schaal zijn positief gerelateerd aan de scores op de rolverdeling zorgtaken: naarmate de vader van de partner tijdens hun jeugd een grotere rol speelde in het huishouden, blijken vaders meer zorgtaken op zich te nemen. Dit verband is niet aanwezig voor de rolverdeling huishoudelijke taken.

Figuur 20 Rol van de eigen vader in het huishouden – partners

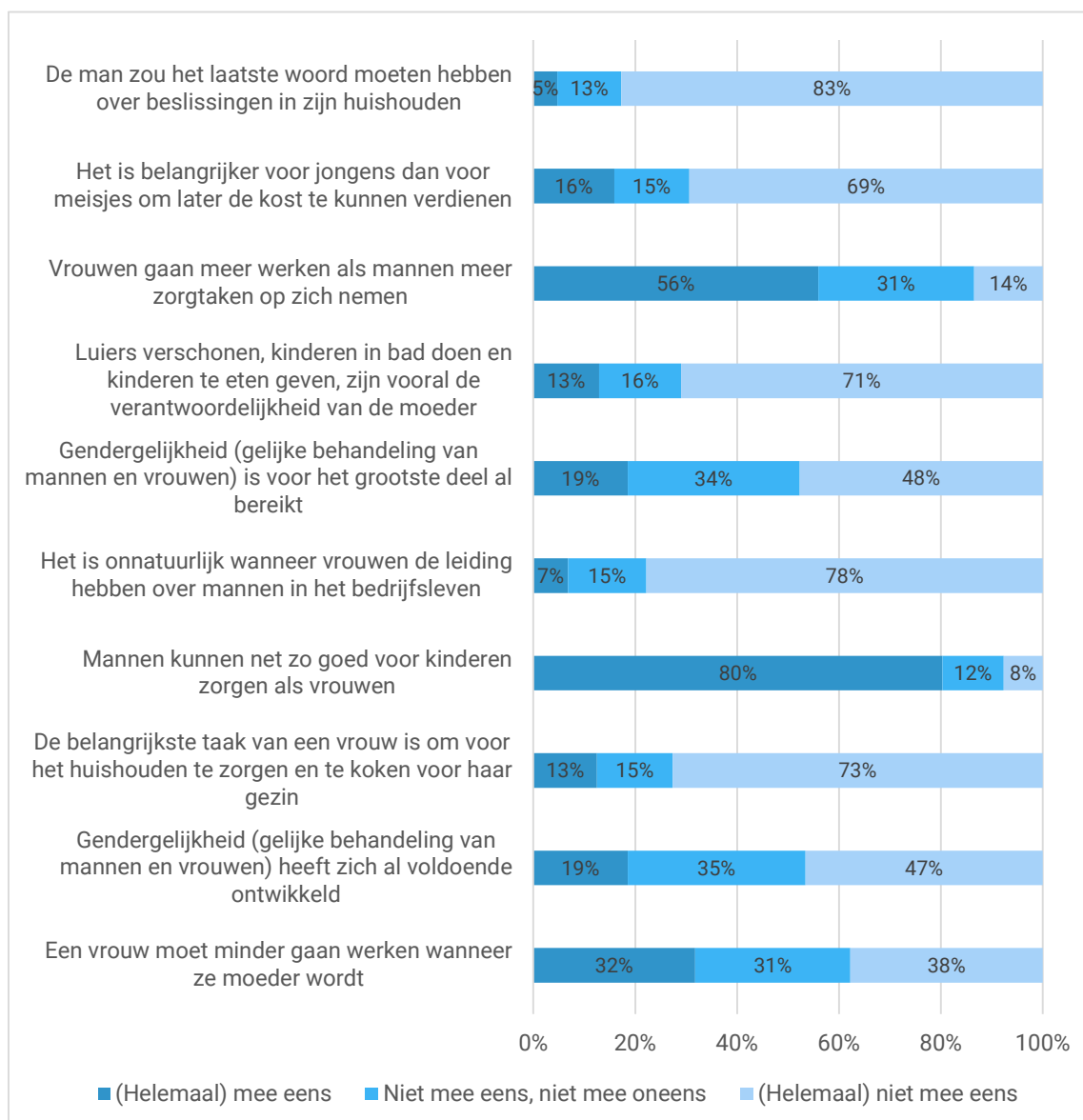

Net zoals bij vaders was er geen verschil in de verdeling huishoudelijke en zorgtaken tussen partners wiens moeder vroeger wel werkte en wiens moeder vroeger niet werkte.

4.3 Rol van partners' gendernormen

Figuur 21 geeft de gendernormen van partners weer. Deze komen sterk overeen met de gendernormen van de vaders, met een aantal verschillen. Zo geven bijvoorbeeld meer partners (30%) dan vaders (26%) aan het helemaal eens te zijn met de stelling dat een vrouw minder moet gaan werken als ze moeder wordt. Net zoals bij vaders is gedaan zijn deze stellingen samengenomen in een schaal lopend van 1 tot en met 5, waarbij een hogere score meer stereotype gendernormen weergeeft. Het gemiddelde op deze schaal voor partners was 2,3. Er was geen verband tussen de gendernormen van partners en de verdeling huishoudelijke en zorgtaken.

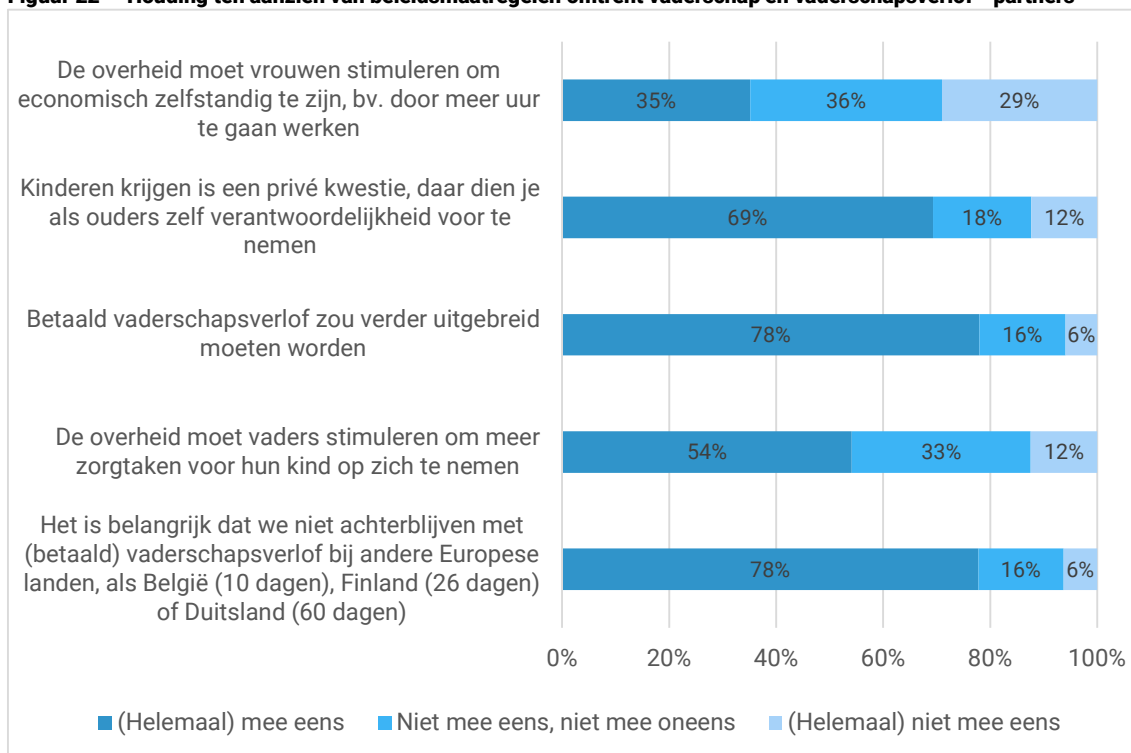
Figuur 21 Gendernormen - partners

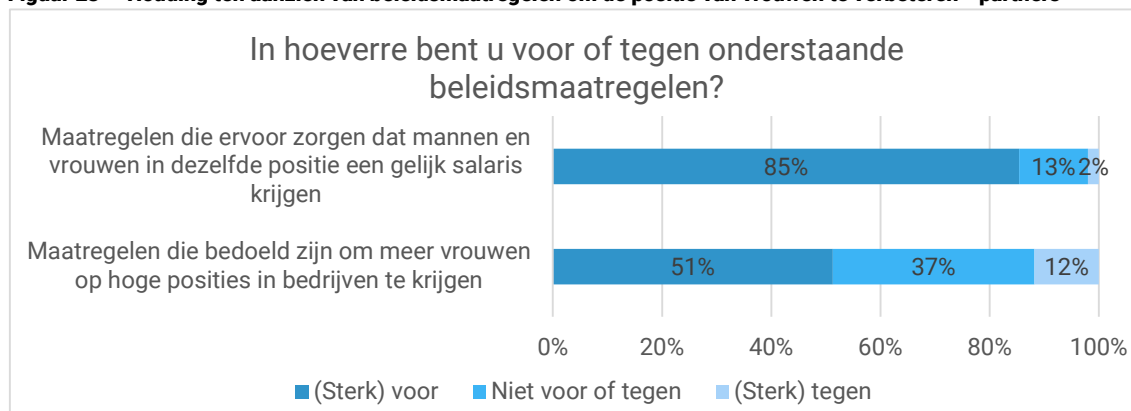
4.4 Houding ouderschapsverlof

Figuur 22 geeft de houding van partners weer ten aanzien van beleidsmaatregelen omtrent vaderschap en vaderschapsverlof. Hieruit komt grotendeels eenzelfde beeld naar voren als bij vaders. Wel staan partners nog positiever dan vaders tegenover uitbreiding van het vaderschapsverlof (68% van de vaders tegenover 78% van de partners).

Net zoals bij vaders is gedaan zijn de stellingen uit figuur 22 samengenomen in een schaal lopend van 1 (negatieve houding) tot en met 5 (positieve houding), met een gemiddelde score van 2,6. De scores van partners op deze schaal waren niet gerelateerd aan de verdeling huishoudelijke en zorgtaken: er is dus geen verschil in de verdeling van werk- en zorgtaken tussen partners met een positieve en die met een negatieve houding ten aanzien van deze beleidsmaatregelen.

Figuur 22 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen omtrent vaderschap en vaderschapsverlof - partners

Figuur 23 geeft de houding van partners weer ten aanzien van maatregelen bedoeld om de positie van vrouwen te verbeteren. Vergelijken met vaders staat een groter percentage partners positief tegenover zulke maatregelen.

Figuur 23 Houding ten aanzien van beleidsmaatregelen om de positie van vrouwen te verbeteren - partners

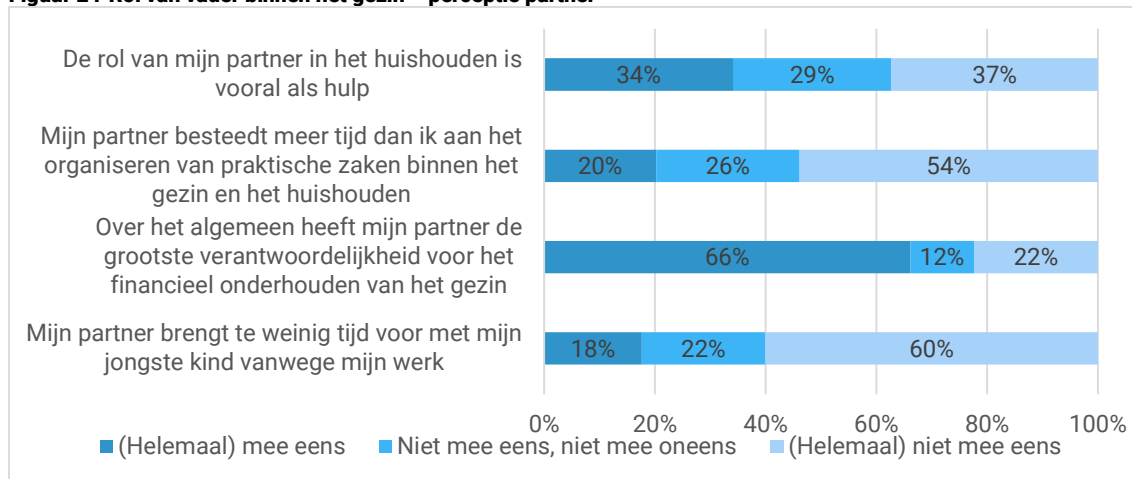
4.5 Samenhang tussen verdeling huishoudelijke en zorgtaken levenstevredenheid en de relatie met partner

Net als vaders zijn partners vijf stellingen voorgelegd over hun levenstevredenheid en vijf stellingen over de tevredenheid met de relatie met hun partner. De scores van partners op relatietevredenheid en levenstevredenheid zijn vervolgens naast de verdeling huishoudelijke en zorgtaken gelegd. Hieruit blijkt dat naarmate vaders meer zorgtaken vervullen, partners meer tevreden zijn over hun relatie. Dit verband werd niet gevonden voor de rolverdeling in huishoudelijke taken. Wanneer vaders echter meer huishoudelijke taken op zich nemen, is de levenstevredenheid van partners lager. Dit laatste werd niet gevonden voor de rolverdeling in zorgtaken.

4.6 Rol van vader binnen het gezin

Figuur 24 geeft de perceptie van de partner weer van de rol van de vader in het gezin. Hieruit komt eenzelfde beeld naar voren als wanneer dit gevraagd wordt aan vaders zelf. Wel geven vaders vaker dan hun partners aan dat ze te weinig tijd doorbrengen met hun jongste kind vanwege hun werk (26% van de vaders versus 18% van de partners).

Figuur 24 Rol van vader binnen het gezin – perceptie partner

5 Conclusies

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen welke rol Nederlandse vaders innemen in huishoudelijke en zorgtaken, welke persoonlijke, omgevings- en relationele elementen hiermee samenhangen, en hoe vaders tegenover beleid staan dat bedoeld is om de actieve betrokkenheid van vaders bij zorgtaken te vergroten. Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een online survey onder een representatieve groep Nederlandse vaders met kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 13 jaar. Van een deel van deze vaders is ook hun partner ondervraagd.

Scheve rolverdeling, maar grote mate van tevredenheid

Uit dit onderzoek komt naar voren dat partners over het algemeen wat meer huishoudelijke en zorgtaken op zich nemen dan vaders. Dit geldt in sterkere mate voor huishoudelijke taken dan voor zorgtaken. Hoewel de meeste vaders en hun partners er zich wel van bewust zijn dat partners meer doen in het huishouden en de zorg, is een groot deel van zowel vaders als hun partners tevreden over deze rolverdeling. Toch is er winst te behalen: een kwart van de vaders geeft aan te weinig tijd door te brengen met zijn kind vanwege zijn werk.

Goed voorbeeld doet volgen; jong geleerd is oud gedaan

De rol die vaders innemen in het gezin lijkt mede beïnvloed te zijn door wat vaders en hun partners van huis uit hebben meegekregen. Vaders spelen een grotere rol in het huishouden wanneer zij zelf als kind verschillende huishoudelijke taakjes moesten doen of hierbij moesten helpen. Ook blijkt dat wanneer hun eigen vader vroeger meer taken op zich nam, huidige vaders meer in het huishouden en de zorg voor hun kind doen. Dit is ook het geval wanneer de vader van hun partner vroeger meer taken op zich nam. Of iemands moeder tijdens de kindertijd wel of niet werkte maakt geen verschil in de huidige rolverdeling tussen partners. Met name vaders hebben een voorbeeldfunctie voor hun kinderen, niet alleen voor hun zoons maar ook voor hun dochters.

Weinig stereotiepe gendernormen, wel belangrijke rol van de vrouw in de zorg voor kinderen

De meeste vaders en hun partners hebben weinig stereotiepe gendernormen omtrent de rol van mannen en vrouwen in het gezin. Wel wordt een grotere rol toegekend aan vrouwen dan aan mannen in de zorg aan kinderen: zo zegt een kwart van de vaders en bijna een derde van de partners dat een vrouw minder moet gaan werken wanneer ze moeder wordt en geeft ongeveer de helft van de vaders en partners aan dat vrouwen meer gaan werken als mannen meer gaan zorgen.

Groot draagvlak voor maatregelen om mannen meer te laten zorgen

Onder zowel vaders als partners lijkt een groot draagvlak te zijn voor maatregelen om mannen meer te laten zorgen. Zo is 68% van de vaders en 78% van de partners vóór uitbreiding van het vaderschapsverlof. Ook is de helft van de vaders van mening dat de overheid vaders moet stimuleren om meer zorgtaken op zich te nemen. Over het algemeen staan jongere vaders (tot en met 39 jaar) nog wat positiever tegenover dit soort maatregelen dan oudere vaders. De houding ten aanzien van dit soort maatregelen blijkt gerelateerd te zijn aan de hoeveelheid huishoudelijke en zorgtaken die vaders op zich nemen: Vaders die een grotere rol spelen in huishoudelijke en zorgtaken staan positiever tegenover maatregelen ter bevordering van vaderschap en vaderschapsverlof dan vaders die een kleinere rol spelen in het huishouden.

Betere relatie met partner en kind wanneer vaders meer zorgen

Vaders die meer zorgtaken voor hun jongste kind op zich namen rapporteerden een betere band met hun jongste kind: ze waren bijvoorbeeld meer op de hoogte van wat er zich afspeelt in het leven van hun jongste kind en voelden zich meer betrokken bij hun opvoeding. Daarnaast geven hun partners aan meer tevreden te zijn over hun relatie wanneer vaders meer zorgtaken vervullen.

Vaders grote verantwoordelijkheid voor onderhouden gezin

Er lijkt een financiële barrière te zijn voor vaders om meer zorgtaken op zich te nemen. Zo geeft een kwart van de vaders die geen onbetaald verlof opgenomen hebben na de geboorte van hun jongste kind dat dit niet financieel haalbaar was. Onder vaders met een lager inkomensniveau was dat 32%.

Daarnaast geeft ruim twee derde van alle vaders aan dat zij over het algemeen de grootste verantwoordelijkheid hebben voor het financieel onderhouden van het gezin.

6 Aanbevelingen

Een meer gelijke zorgverdeling tussen vaders en moeders draagt bij aan gelijke kansen voor zowel vaders, moeders als kinderen: voor mannen op meer gelijke kansen op hechting met het kind, voor vrouwen op meer gelijke kansen op de arbeidsmarkt en voor kinderen op meer gelijke kansen op een betere ontwikkeling.

Er is een groot draagvlak bij zowel vaders als hun partners voor maatregelen bedoeld om mannen meer te laten zorgen, met name onder jongere vaders. Het actief betrekken van mannen bij zowel de huishoudelijke als de zorgtaken lijkt een kansrijke strategie om de werk-zorg verdeling tussen mannen en vrouwen in Nederland meer gelijk te verdelen. Om dit te bewerkstelligen zijn effectieve maatregelen nodig die aansluiten bij de behoeften van vaders en hun partners. Vaders vervullen een voorbeeldfunctie, naarmate ze meer huishoudelijke en zorgtaken op zich nemen, vergroot dit de kans voor zowel hun dochters als zonen dat zij later ook de zorg gelijker verdelen. Investeren in een meer gelijke rolverdeling nu is dus ook een investering in de toekomst.

1: Breid vaderschapsverlof uit voor alle vaders

Voor veel vaders zorgt de huidige regeling van het vaderschapsverlof voor een financiële drempel om vanaf de geboorte die zorgende ouderrol op te kunnen pakken. Een uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden geeft alle vaders de mogelijkheid om vanaf de geboorte de zorg voor hun kind gelijker te verdelen. In de brochure 'Vooruit met vaderschapsverlof' (Rutgers, 2016) zijn de 8 kritische succesfactoren voor vaderschapsverlof genoemd. Doorslaggevende factoren om vaderschapsverlof te laten bijdragen aan de gelijke kansen voor vaders, moeders en kinderen, zijn onder andere dat er gelijke verlofregelingen voor mannen en vrouwen komen en dat deze betaald en niet-overdraagbaar zijn tussen moeders en vaders.

2: Ondersteun ouders bij het gelijk verdelen van arbeid en zorg

Traditionele genderrollen houden de verdeling tussen werk en zorg nog stevig in de greep. Vaders nemen de grootste verantwoordelijkheid voor het onderhouden van het gezin, moeders nemen de meeste zorgtaken op zich. Om hun ideale verdeling tussen werk en zorg te bereiken is het bijvoorbeeld belangrijk dat partners hier het gesprek over voeren. Dit betekent dat beiden hun wensen uitspreken. Dit voorkomt dat er een onbewuste rolverdeling ontstaat, waarbij vrouwen vaak de zorg naar zich toetrekken en mannen de financiële verantwoordelijkheid dragen.

3: Zet in op cultuuromslag

Beelden en verwachtingen rond de rol van mannen in het huishouden zijn een belangrijke factor in hoe mannen de zorgtaken verdelen met hun partner. Vaders waarvan als kind een bijdrage aan het huishouden verwacht werd, neemt een actievere rol op in zijn eigen huishouden. Vaders en moeders die hun eigen vader hebben zien zorgen, verdelen de zorgtaken met hun partner ook meer gelijk.

Zorgende vaders moeten een vanzelfsprekendheid worden, net als werkende moeders. Dit vraagt om een cultuuromslag op verschillende niveaus. Vaders kunnen beter betrokken worden als verzorgende ouder bij geboortezorg, op crèches en scholen en in de jeugdgezondheidszorg en welzijnswerk. De acceptatie van vaders die zorgverlof opnemen loopt op veel werkplekken nog flink achter op de acceptatie van vrouwen die zorgverlof opnemen. Vaders zelf kunnen gemotiveerd worden om meer zorgtaken op zich te nemen, vaders geven ook in dit onderzoek aan dat er voor henzelf ook echt wel wat te winnen is.

Ook is het belangrijk om te kijken naar de beeldvorming over de verdeling van werk en zorg die jongeren meekrijgen in bijvoorbeeld de media of op school. Verder onderzoek hiernaar strekt tot de aanbevelingen. Op die manier kunnen we meer zicht krijgen op mogelijke effectieve interventies en beleid om ook hierop in te spelen

Bijlage 1 Onderzoeksresultaten vaders

Rol eigen vader en moeder

Tabel 3 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	-0,02	-0,50
Leeftijd jongste kind	-0,01	0,01	-0,03	-0,98
Huishoudinkomen	0,08	0,01	0,16	5,51***
Opleidingsniveau	-0,01	0,01	-0,04	-1,26
Werkuren	-0,16	0,02	-0,22	-8,40***
Rol eigen (stief)vader	0,19	0,03	0,19	7,23***
<i>R</i> ²			0,112	
<i>R</i> ² change			0,035	
<i>F</i>			27,478***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 4 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	0,01	0,27
Leeftijd jongste kind	0,02	0,00	0,16	4,62***
Huishoudinkomen	0,05	0,01	0,16	5,79***
Opleidingsniveau	0,02	0,01	0,08	2,65**
Werkuren	-0,10	0,01	-0,21	-8,26***
Rol eigen (stief)vader	0,12	0,02	0,18	7,10***
<i>R</i> ²			0,140	
<i>R</i> ² change			0,033	
<i>F</i>			35,506***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 5 Uitkomsten variantieanalyse werkzaamheid moeder

	Werkte eigen moeder?						<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Eta</i> ²
	Ja, fulltime		Ja, parttime		Nee				
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Verdeling huishoudelijke taken	2,67	0,86	2,63	0,67	2,50	0,68	9,05	0,00	0,011
Verdeling zorgtaken	2,90	0,60	2,76	0,42	2,74	0,45	11,54	0,00	0,014

Rol huishoudelijke- en zorgtaken tijdens jeugd

Tabel 6 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,01	0,00	-0,03	-1,01
Leeftijd jongste kind	-0,01	0,01	-0,03	-0,89
Huishoudinkomen	0,09	0,01	0,18	6,74***
Opleidingsniveau	-0,03	0,01	-0,08	-2,77**
Werkuren	-0,20	0,02	-0,28	-11,04***
Huishoudelijke en zorgtaken tijdens jeugd	0,21	0,03	0,19	7,53***
<i>R</i> ²			0,127	
<i>R</i> ² change			0,035	
<i>F</i>			34,590***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 7 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	-0,02	-0,51
Leeftijd jongste kind	0,02	0,00	0,16	4,87***
Huishoudinkomen	0,05	0,01	0,17	6,33***
Opleidingsniveau	0,01	0,01	0,05	1,86
Werkuren	-0,13	0,01	-0,27	-11,08***
Huishoudelijke en zorgtaken tijdens jeugd	0,14	0,02	0,19	7,70***
<i>R</i> ²		0,155		
<i>R</i> ² change		0,035		
<i>F</i>		43,460***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Rol van gendernormen

Tabel 8 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	-0,04	-1,19
Leeftijd jongste kind	-0,01	0,01	-0,03	-0,90
Huishoudinkomen	0,09	0,01	0,18	6,41***
Opleidingsniveau	-0,02	0,01	-0,07	-2,36*
Werkuren	-0,19	0,02	-0,26	-10,18***
Gendernormen	-0,05	0,03	-0,04	-1,60
<i>R</i> ²		0,095		
<i>R</i> ² change		0,002		
<i>F</i>		24,946***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.**Tabel 9** Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,00	0,00	-0,02	-0,67
Leeftijd jongste kind	0,02	0,00	0,16	4,75***
Huishoudinkomen	0,05	0,01	0,17	6,01***
Opleidingsniveau	0,01	0,01	0,06	2,26*
Werkuren	-0,12	0,02	-0,26	-10,21***
Gendernormen	-0,03	0,02	-0,04	-1,38
<i>R</i> ²		0,121		
<i>R</i> ² change		0,001		
<i>F</i>		32,636***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Rol van houding t.a.v. uitbreiding vaderschapsverlof

Tabel 10 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat houding uitbreiding ouderschapsverlof

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,01	0,00	-0,07	-2,04*
Leeftijd jongste kind	-0,03	0,01	-0,19	-5,72***
Huishoudinkomen	0,00	0,01	0,01	0,22
Opleidingsniveau	-0,02	0,01	-0,06	-2,24*
Werkuren	-0,06	0,02	-0,10	-3,84***
Verdeling huishoudelijke taken	0,13	0,03	0,15	5,21***
Verdeling zorgtaken	0,11	0,04	0,08	2,75**
<i>R</i> ²		0,118		
<i>R</i> ² change		0,036		
<i>F</i>		27,098***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Levenstevredenheid, relatietevredenheid en band kind

Tabel 11 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat levenstevredenheid

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,02	0,00	-0,15	-4,51***
Leeftijd jongste kind	0,02	0,01	0,09	2,68**
Huishoudinkomen	0,12	0,01	0,26	9,29***
Opleidingsniveau	0,00	0,01	0,02	0,43
Werkuren	0,03	0,02	0,04	1,36
Verdeling huishoudelijke taken	-0,05	0,03	-0,05	-1,68
Verdeling zorgtaken	-0,04	0,05	-0,03	-0,87
<i>R</i> ²			0,084	
<i>R</i> ² change			0,004	
<i>F</i>			18,678***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 12 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat relatietevredenheid

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,01	0,00	-0,08	-2,17*
Leeftijd jongste kind	0,01	0,01	0,05	1,45
Huishoudinkomen	0,04	0,01	0,09	3,08**
Opleidingsniveau	0,00	0,01	-0,01	-0,33
Werkuren	0,01	0,02	0,02	0,58
Verdeling huishoudelijke taken	-0,10	0,04	-0,08	-2,65**
Verdeling zorgtaken	-0,08	0,03	-0,09	-3,02**
<i>R</i> ²			0,029	
<i>R</i> ² change			0,019	
<i>F</i>			6,178***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 13 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat band met kind

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	0,00	0,02
Leeftijd jongste kind	-0,02	0,00	-0,18	-5,23***
Huishoudinkomen	0,02	0,01	0,07	2,44*
Opleidingsniveau	0,01	0,01	0,02	0,70
Werkuren	-0,02	0,01	-0,05	-1,70
Verdeling huishoudelijke taken	-0,02	0,02	-0,03	-1,09
Verdeling zorgtaken	0,18	0,03	0,16	5,35***
<i>R</i> ²			0,061	
<i>R</i> ² change			0,020	
<i>F</i>			13,248***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Bijlage 2 Onderzoeksresultaten partners en koppeling vaders en partners

Vergelijking rolverdeling volgens vaders en volgens partners

Tabel 14 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken (perceptie vader)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,01	0,01	0,05	1,24
Leeftijd jongste kind	-0,02	0,01	-0,09	-2,15*
Huishoudinkomen	0,04	0,02	0,07	2,08*
Opleidingsniveau	-0,04	0,01	-0,09	-2,64**
Werkuren	-0,12	0,03	-0,13	-4,07***
verdeling huishoudelijke taken (perceptie partner)	0,70	0,03	0,69	21,96***
<i>R</i> ²		0,563		
<i>R</i> ² change		0,429		
<i>F</i>		105,648***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 15 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken (perceptie vader)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,00	0,00	-0,06	-1,19
Leeftijd jongste kind	0,01	0,01	0,09	1,93
Huishoudinkomen	0,03	0,01	0,09	2,49*
Opleidingsniveau	-0,01	0,01	-0,05	-1,25
Werkuren	-0,08	0,02	-0,15	-4,36***
verdeling zorgtaken (perceptie partner)	0,47	0,03	0,62	17,82***
<i>R</i> ²		0,485		
<i>R</i> ² change		0,346		
<i>F</i>		74,127***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Rol vader en moeder van de partner

Tabel 16 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken (perceptie partner)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,12	0,03	-0,20	-4,12***
Leeftijd jongste kind	0,02	0,01	0,08	1,16
Huishoudinkomen	-0,01	0,01	-0,09	-1,35
Opleidingsniveau	0,01	0,02	0,02	0,40
Werkuren	0,25	0,03	0,42	9,10***
Rol (stief)vader partner	0,11	0,05	0,092	2,07*
<i>R</i> ²		0,213		
<i>R</i> ² change		0,008		
<i>F</i>		18,952***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 17 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken (perceptie partner)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,09	0,02	-0,19	-4,19***
Leeftijd jongste kind	0,00	0,01	0,00	0,02
Huishoudinkomen	0,01	0,01	0,09	1,44
Opleidingsniveau	0,02	0,02	0,05	1,08
Werkuren	0,22	0,02	0,48	10,72***
Rol (stief)vader partner	0,17	0,04	0,19	4,34***
<i>R</i> ²			0,292	
<i>R</i> ² change			0,033	
<i>F</i>			27,560***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.**Tabel 18** Uitkomsten variantieanalyse werkzaamheid moeder van partner

	Werkte eigen moeder?						<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Eta</i> ²
	Ja, fulltime		Ja, parttime		Nee				
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Verdeling huishoudelijke taken (perceptie partner)	2,63	1,03	2,47	0,64	2,33	0,83	2,32	0,099	0,009
Verdeling zorgtaken (perceptie partner)	2,86	0,71	2,75	0,48	2,61	0,66	4,41	0,013	0,018

Rol van gendernormen van de partner

Tabel 19 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling huishoudelijke taken (perceptie partner)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,11	0,03	-0,20***	-4,28
Leeftijd jongste kind	0,01	0,01	0,07	1,14
Huishoudinkomen	-0,01	0,01	-0,09	-1,52
Opleidingsniveau	0,03	0,02	0,07	1,30
Werkuren	0,25	0,03	0,43***	9,64
Gendernormen partner	0,13	0,06	0,09	2,04
<i>R</i> ²			0,208	
<i>R</i> ² change			0,007	
<i>F</i>			19,615***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.**Tabel 20** Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat verdeling zorgtaken (perceptie partner)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	-0,09	0,02	-0,20	-4,20***
Leeftijd jongste kind	0	0,01	0,01	0,17
Huishoudinkomen	0,01	0,01	0,08	1,33
Opleidingsniveau	0,03	0,02	0,09	1,77
Werkuren	0,22	0,02	0,48	10,64***
Gendernormen partner	0,06	0,05	0,06	1,24
<i>R</i> ²			0,232	
<i>R</i> ² change			0,003	
<i>F</i>			21,616***	

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Rol van houding partners t.a.v. uitbreiding vaderschapsverlof

Tabel 21 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat houding uitbreiding ouderschapsverlof (partners)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0	0,02	-0,00	0,06
Leeftijd jongste kind	0,03	0,01	0,22	-3,07**
Huishoudinkomen	0	0,01	0,01	-0,15
Opleidingsniveau	-0,01	0,02	-0,02	0,38
Werkuren	-0,02	0,02	-0,06	1,10
Verdeling huishoudelijke taken (perceptie partners)	0,09	0,04	0,14	2,33*
Verdeling zorgtaken (perceptie partners)	-0,03	0,05	0,03	-0,57
<i>R</i> ²		0,086		
<i>R</i> ² change		0,013		
<i>F</i>		5,717***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Levenstevredenheid en relatietevredenheid partners

Tabel 22 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat levenstevredenheid (partners)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,12	0,02	0,26	5,00***
Leeftijd jongste kind	0,01	0,01	0,03	0,44
Huishoudinkomen	-0,02	0,01	-0,16	-2,36*
Opleidingsniveau	0,00	0,02	0,01	0,18
Werkuren	0,00	0,03	-0,00	-0,01
Verdeling huishoudelijke taken (perceptie partners)	-0,16	0,05	-0,19	-3,25**
Verdeling zorgtaken (perceptie partners)	-0,02	0,06	-0,02	-0,27
<i>R</i> ²		0,125		
<i>R</i> ² change		0,031		
<i>F</i>		8,715***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.

Tabel 23 Uitkomsten regressieanalyse met als uitkomstmaat relatietevredenheid (partners)

	<i>B</i>	<i>SE</i>	<i>b*</i>	<i>t</i>
Leeftijd	0,06	0,02	0,17	3,26**
Leeftijd jongste kind	0	0,01	-0,02	-0,23
Huishoudinkomen	-0,01	0,01	-0,12	-1,66
Opleidingsniveau	-0,04	0,02	-0,14	-2,55
Werkuren	-0,08	0,02	-0,21	-3,74***
Verdeling huishoudelijke taken (perceptie partners)	0,01	0,04	0,02	0,36
Verdeling zorgtaken (perceptie partners)	0,16	0,05	0,19	3,12**
<i>R</i> ²		0,069		
<i>R</i> ² change		0,031		
<i>F</i>		4,510***		

p*<.05. *p*<.01. ****p*<.001.